

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

V E R S E N Y T A N Á C S

Vj-134/2008/275.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa

- a Dr. Molnár Lajos Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. M. L. ügyvéd) által képviselt **ABO HOLDING Vagyonkezelő Zártkörűen Működő Részvénytársaság** (Nyíregyháza) I. rendű,
- a Dr. Molnár Lajos Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. M. L. ügyvéd) által képviselt **ABO MILL Malomipari Zártkörűen Működő Részvénytársaság** (Nyíregyháza) II. rendű,
- a Réczicza White & Case Ügyvédi Iroda és a Pallos Ügyvédi Iroda által képviselt **Cerbona Élelmiszeripari és Kereskedelmi Zártkörűen Működő Részvénytársaság** (Székesfehérvár) III. rendű,
- a Bálint, Kállai és Kende Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. K. T. ügyvéd) által képviselt **DIAMANT International Malom Korlátolt Felelősségű Társaság** (Baja) IV. rendű,
- a Réczicza White & Case Ügyvédi Iroda által képviselt **Első Pesti Malom- és Sütőipari Zártkörűen Működő Részvénytársaság** (Budapest) V. rendű,
- a Réczicza White & Case Ügyvédi Iroda és a Havasi Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. H. D. ügyvéd) által képviselt **Gyermely Élelmiszeripari Zártkörűen Működő Részvénytársaság** (Gyermely) VI. rendű,
- a Réczicza White & Case Ügyvédi Iroda és dr. Gaál Zsolt ügyvéd által képviselt **Hajdúsági Gabonaipari Zártkörűen Működő Részvénytársaság** (Debrecen) VII. rendű,
- a Réczicza White & Case Ügyvédi Iroda által képviselt **H&T Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság** (Szentlőrincváta) VIII. rendű,
- a Horváth és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt **Júlia-Malom Élelmiszeripari és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság** (Kunszállás) IX. rendű,
- az Ábrók & Horogh Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Á. L. ügyvéd) által képviselt **Káta-Mill Korlátolt Felelősségű Társaság** (Szentlőrincváta) X. rendű,
- a Jeszenszky és Hoffmann Ügyvédi Iroda által képviselt **Ócsai Malom Korlátolt Felelősségű Társaság** (Ócsa) XI. rendű,

- a Poór Zoltán elnök-vezérigazgató és A. J. gazdasági igazgató által képviselt **PANNONMILL Malomipari Zártkörűen Működő Részvénytársaság** (Komárom) XII. rendű,
- a Deák Ügyvédi Iroda által képviselt **„SIKÉR” Malomipari Feldolgozó és Kereskedelmi Zártkörűen Működő Részvénytársaság** (Tatabánya) XIII. rendű,
- a Dr. Töröcsik és Társa Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. ifj. T. B. ügyvéd) által képviselt **SZATMÁRI Malom Termelő és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság** (Jászberény) XIV. rendű,
- a Héja Tibor ügyvezető által képviselt **Szentlőrinc-káti COOP Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság** (Hajdúböszörmény) XV. rendű,
- a Réczicza White & Case Ügyvédi Iroda által képviselt **Szécsény-Mill Korlátolt Felelősségű Társaság v.a.** (Szécsény) XVI. rendű,
- a Házy Dorottya Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. H. D. ügyvéd) által képviselt **VÁCI-MALOM Gabonafeldolgozó és Értékesítő Korlátolt Felelősségű Társaság** (Vác) XVII. rendű

eljárás alá vontak ellen versenykorlátozó megállapodás és összehangolt magatartás miatt folytatott versenyfelügyeleti eljárás során – tárgyaláson – meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t .

A Versenytanács megállapítja, hogy a VIII., a XIII. és a XVI. rendű eljárás alá vont vállalkozások a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal által „Intervenciós gabonakészletekből származó élelmiszersegélyek előállítására és a megrendelő által meghatározott raktárakba történő szállítása” tárgyában, 2006 júliusában kiírt közbeszerzési eljárás kapcsán versenykorlátozó magatartást tanúsítottak azzal, hogy a vitaminozott liszt beszállítására vonatkozó pályázati tételek kapcsán felosztották egymás között a piacot.

A Versenytanács kötelezi

- a VIII. és XVI. rendű eljárás alá vont vállalkozást, egyetemleges kötelezettként 20.000.000.- (húszmillió) forint, valamint
- a XIII. rendű eljárás alá vont vállalkozást 30.000.000.- (harmincmillió) forint,

bírság megfizetésére, amelyet a határozat kézhezvételétől számított harminc napon belül a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557-00000000 számú bírságbevételei számlájára köteles megfizetni.

A határozat felülvizsgálatát a kézhezvételtől számított harminc napon belül a Fővárosi Bíróságnak címzett, de a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtható vagy ajánlott küldeményként postára adott keresettel lehet kérni.

I n d o k o l á s

I.

Az eljárás tárgya

1. A Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) 2008. június 3-án Vj-69/2008/002. számú végzésével versenyfelügyeleti eljárást indított a jelen versenyfelügyeleti eljárásban I., III.-VII., IX., XI.-XIV. rendű eljárás alá vont vállalkozások ellen a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló, többször módosított 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tptv.) 11. §-ának, valamint az Európai Közösséget létrehozó szerződés 81. cikke (1) bekezdésének [jelenleg hatályos elnevezéssel az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSz.) 101. cikke¹ (1) bekezdésének] feltételezett megsértése miatt.²

2. A GVH annak vizsgálatára indított eljárást, hogy a rendelkezésre álló információk szerint az eljárás alá vont magyarországi gabonafeldolgozó vállalkozások 2004-től az ügyindítás napjáig több alkalommal, különböző helyszíneken folytattak tárgyalásokat, kötöttek két- és többoldali megállapodásokat a magyarországi lisztpiac felosztásáról, és a gabonaiipari (jellemzően liszt) termékek esetében minimálárak alkalmazásáról, tervezett áremeléseikről (mérték és időpont). Az ügyindító végzés szerint az eljárás alá vont vállalkozások piacfelosztó és minimálár meghatározó magatartása feltehetően kiterjedt a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (a továbbiakban: MVH) által 2007-2008-ban az élelmiszerek (köztük malomipari termékek) beszerzésére kiírt közbeszerzési eljárásokra is.

---

¹ 2009. december 1-i hatállyal az EKSz. 81. és 82. cikke az EUMSz. 101. és 102. cikke lett. Az új 101. és 102. cikkek tartalmilag azonosak a korábbi 81. és 82. cikkel. A jelen ügy szempontjából a 101. és 102. cikk alatt a 81. és 82. cikkre utalást kell érteni, ahol ez szükséges.

² Vj-134/2008/230/1. sz. irat

3. A GVH 2008. július 3-án Vj-69/2008/028. számú végzésével az eljárást kiterjesztette az MVH által 2006-ban kiírt, az intervenciós gabonakészletekből származó élelmiszersegélyek előállítására és a megrendelő által meghatározott raktárakba történő szállítása, vagy ehhez hasonló jogcímen/tárgyban kiírt közbeszerzési eljárásokkal kapcsolatos feltételezett versenykorlátozó megállapodások vizsgálatára.³
4. A GVH a fenti végzésben kiterjesztett eljárásba ügyfélként bevonta a II., X., XV.-XVII. rendű eljárás alá vont vállalkozásokat, valamint további tizenhárom vállalkozást.
5. A GVH az eljárás megindításával egyidejűleg (2008. június 3.) az I., III., V.-IX. és XIV. rendű eljárás alá vont vállalkozások, majd az eljárás kiterjesztésével egyidejűleg (2008. július 3.) a IV., XII., XIII. és XV. rendű eljárás alá vont vállalkozások székhelyén a Tptv. 65/A. §-a szerinti előzetes értesítés nélküli helyszíni szemlét tartott.
6. A GVH 2008. november 24-én Vj-69/2008/048. (egyben Vj-134/2008/001.) számú végzésével az eljárást két önálló eljárásra (Vj-69/2008. és Vj-134/2008. számú eljárások) választotta szét.
7. A szétválasztást követően a GVH a Vj-69/2008. ügyszámú eljárásban vizsgálta azt, hogy eljárás alá vont vállalkozások 2004-2008. években több alkalommal, különböző helyszíneken folytattak-e tárgyalásokat, kötöttek-e két- és többoldalú megállapodásokat a magyarországi lisztpiac felosztásáról és gabonai (jellemzően liszt) termékek esetében minimál árak alkalmazásáról, tervezett áremeléseikről (mérték és időpont), valamint folytattak-e tárgyalásokat egy közös pénzügyi alap létrehozásáról, mely a külföldi (többek között EU tagállami) gyártók pénzügyi kompenzációját szolgálta volna, azoknak a magyarországi piactól való távortartása érdekében, és ezen magatartásuk sérti-e a Tptv. 11. §-ának, valamint az EUMSZ 101. cikke (1) bekezdésének rendelkezéseit. A GVH Versenytanácsa az eljárás lezárásaként hozott, 2010. október 28-án kelt Vj-69/2008/538. számú határozatával megállapította, hogy a jelen eljárásban XIII. és XVI. rendű eljárás alá vont vállalkozások, valamint további tizenhárom malomipari vállalkozás a gazdasági verseny korlátozását célzó egységes, folyamatos és összetett – megállapodás, illetve összehangolt magatartás formájában megnyilvánuló – jogsértést valósítottak meg, amikor egyeztettek egymással egyes malmi búzaőrlemények árát, illetve árának változását, valamint egymás piacának meg nem támadására tett vállalkozással felosztották egymás között a piacot. Két további eljárás alá vont malomipari vállalkozás egy adott találkozó kapcsán ugyancsak részt vett a gazdasági verseny korlátozását célzó, egyes malmi búzaőrlemények árát, illetve árának változtatását egyeztető, valamint piacfelosztó megállapodásban.
8. A szétválasztást követően a GVH a jelen Vj-134/2008. ügyszámú eljárásban vizsgálta azt, hogy az eljárás alá vont vállalkozások a 2006-2008. években a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (a továbbiakban: MVH) által kiírt, az intervenciós gabonakészletekből származó élelmiszersegélyek előállítására és a megrendelő által meghatározott raktárakba történő szállítása, vagy ehhez hasonló jogcímen/tárgyban kiírt közbeszerzési eljárások során előzetesen megállapodtak-e az árakról, valamint a várható nyertesek személyéről, és ezen magatartásuk sérti-e a Tptv. 11. §-ának, valamint az EUMSZ. 101. cikke (1) bekezdésének rendelkezéseit.

---

³ Vj-134/2008/230/5. sz. irat

9. A GVH fenti Vj-69/2008/048. (egyben Vj-134/2008/001.) számú végzésével egyidejűleg a Vj-134/2008. számú eljárás tárgya vonatkozásában a vizsgálatot a XVI. rendű eljárás alá vont vállalkozással, valamint – a Vj-69/2008/028. számú végzéssel kiterjesztett eljárásba ügyfélként bevont – további tizenhárom (lásd a fenti 4. pontot) vállalkozással szemben megszüntette.

10. A GVH 2009. február 9-én Vj-134/2008/020. számú végzésével az eljárásba ügyfélként bevonta a VIII. rendű eljárás alá vont vállalkozást.

11. A GVH 2010. március 5-én Vj-134/2008/239. számú végzésével az eljárásba ügyfélként bevonta a XVI. rendű eljárás alá vont vállalkozást.

12. A GVH 2011. május 19-én Vj-134/2008/252. számú végzésével a versenyfelügyeleti eljárást a Tpvt. 72. §-a (1) bekezdésének a) pontja alkalmazásával az I.-VII., IX.-XII., XIV.-XV. és XVII. rendű eljárás alá vont vállalkozásokkal szemben – annak egészére tekintettel – megszüntette.

13. A GVH 2011. május 19-én Vj-134/2008/252. számú végzésével továbbá a versenyfelügyeleti eljárást a Tpvt. 72. §-a (1) bekezdésének a) pontja alkalmazásával a VIII., XIII. és XVI. rendű eljárás alá vontakkal szemben – a 2006. évi közbeszerzési eljárások II. és III. fordulója kapcsán tanúsított magatartásuk kivételével, az eljárás tárgyát képező egyéb vizsgált magatartások tekintetében – szintén megszüntette, egyben a VIII., XIII. és XVI. rendű eljárás alá vontak vonatkozásában a versenyfelügyeleti eljárást a 2006. évi közbeszerzési eljárások II. és III. fordulója kapcsán tanúsított magatartásuk tekintetében folytatta.

14. A Versenytanács 2011. május 23-án Vj-134/2008/253. számon közölte a VIII., XIII. és XVI. rendű eljárás alá vontakkal a 2006. évi közbeszerzési eljárások II. és III. fordulója kapcsán tanúsított magatartásukra vonatkozóan kialakított előzetes álláspontját. A Versenytanács 2011. június 15-én a Tpvt. 74. §-a alapján tárgyalást tartott az ügyben.⁴

II.

Az eljárás alá vont vállalkozások

II.1. „SIKÉR” Zrt.

15. A „SIKÉR” Malomipari Feldolgozó és Kereskedelmi Zrt. (a továbbiakban: Sikér vagy XIII. rendű eljárás alá vont) – a saját tulajdonú üzletrész mellett – egy magánszemély tulajdonában van.⁵

16. A Sikér a vizsgált időszakban Bicskén és Érsekvadkerten rendelkezett malommal. A vállalkozás kis kiszerezésű csomagolt malomipari terméket is értékesít. A Sikér 2006 eleje óta gyárt és forgalmaz vitaminozott lisztet „Czevita” márkaneven.⁶

---

⁴ Vj-134/2008/254., Vj-134/2008/272. sz. iratok

⁵ Vj-134/2008/251/2. sz. irat

⁶ Vj-134/2008/029. sz. irat

17. A Sikérnél az MVH tenderekkel kapcsolatos ügyeket C. L. cégvezető intézte, stratégiai kérdésekben B. F. ügyvezetővel egyeztetve.⁷

18. A Sikér 2010. évi nettó árbevétele 3.495.087.468 Ft volt.⁸

19. A GVH a Vj-74/2003. számú versenyfelügyeleti eljárásban elmarasztalta a Sikért a Tpv. 11. §-ának megsértése miatt.

II.2. H&T Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.

20. A H&T Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. (a továbbiakban: H&T Kft. vagy VIII. rendű eljárás alá vont) a jelen eljárással érintett időszakban 2006. július 10-ig H. T. (mint a társaság közvetlen irányítást biztosító befolyással rendelkező tagja), azt követően felesége, H. I. M. G. (mint a társaság minősített többségű befolyást biztosító tagja) és fia, H. P. tulajdonában állt. A H&T Kft. tulajdonosa jelenleg H. I. M. G. (továbbra is a társaság minősített többségű befolyást biztosító tagjaként), H. P., és a román SC BACHUS COM SRL nevű vállalkozás, amelynek többségi tulajdonosa H. T.. A H&T Kft. ügyvezetője a vizsgált időszakban H. T. volt, a jelenlegi ügyvezető H. I. M. G., illetve cégvezetőként H. T. is önálló képviselési jogosultsággal rendelkezik.⁹

21. A H&T Kft. vagyonekezeléssel foglalkozik, a tulajdonában álló szentlőrinc-káti, turai és besenyszögi sütőüzemeket adja bérbe a H&T Kft. irányítása alá tartozó sütőipari vállalkozásoknak. A H&T Kft. malomipari tevékenységet nem folytat, malomüzemmel nem rendelkezik.¹⁰

22. A H&T Kft. 2011. május 2-ával elhatározta jogutód nélküli megszűnését, a végelszámolási eljárás megindításának cégnyilvántartásba történő bejegyzése – jelen határozat meghozatalának időpontjában – még nem történt meg.¹¹

23. A H&T Kft. – valamint a Szécsény-Mill Kft., a Káta-Mill Kft. és a Szentlőrinc-káti COOP Kft. – esetében az MVH tenderekkel kapcsolatos indulásról H. T. és V. J. döntöttek, az ajánlatok összeállítása V. J. feladata volt. A tenderekkel kapcsolatos ügyintézés, kapcsolattartást – meghatalmazottként – P. J. végezte.¹²

24. A H&T Kft. 2010. évi nettó árbevétele 198.503.000 Ft volt.¹³

II.3. Szécsény-Mill Kft. v.a.

25. A Szécsény-Mill Kft. v.a. (a továbbiakban: Szécsény-Mill, XVI. rendű eljárás alá vont, valamint Három Malom) a jelen eljárással érintett időszakban – 2006. szeptember 22-ig – H. T. és V. J., jelenleg a MILL GROUP HOLDING Kft. irányítása alatt áll(t).¹⁴ A MILL GROUP HOLDING Kft. tulajdonosai V. J. és a – H. T. többségi tulajdonában álló – SC BACHUS COM SRL nevű vállalkozás.¹⁵ Az említett vállalkozásokkal egy

---

⁷ Vj-134/2008/110. sz. irat

⁸ Vj-134/2008/266. sz. irat

⁹ Vj-134/2008/184., Vj-134/2008/223., Vj-134/2008/270. sz. iratok

¹⁰ Vj-134/2008/037. sz. irat

¹¹ Vj-134/2008/268., Vj-134/2008/270., Vj-134/2008/272. sz. iratok

¹² Vj-134/2008/102., Vj-134/2008/220., Vj-134/2008/223. sz. iratok

¹³ Vj-134/2008/268. sz. irat

¹⁴ Vj-134/2008/263. sz. irat

¹⁵ Vj-134/2008/251/4. sz. irat

vállalkozáscsoportba tartozik továbbá a MILL GROUP Kft., amelynek tulajdonosai szintén V. J. és a – H. T. többségi tulajdonában álló – SC BACHUS COM SRL nevű vállalkozás.¹⁶ A Szécsény-Mill ügyvezetője V. J..

26. A vállalkozás a Három Malom Élelmiszeripari Kft. jogutódja.¹⁷

27. A Szécsény-Mill – illetve jogelődje – Szécsényben rendelkezett malommal. A vállalkozás kis kiserelésű csomagolt malomipari terméket is értékesít. A Szécsény-Mill 2006 eleje óta gyárt és forgalmaz vitaminozott lisztet.

28. A Szécsény-Mill 2011. május 2-ával elhatározta jogutód nélküli megszűnését, a végelszámolási eljárás megindítása 2011. június 1-jén került bejegyzésre a cégnyilvántartásba.¹⁸

29. A Szécsény-Mill – valamint a H&T Kft., a Káta-Mill Kft. és a Szentlőrinc-káti COOP Kft. – esetében az MVH tenderekkel kapcsolatos indulásról H. T. és V. J. döntöttek, az ajánlatok összeállítása V. J. feladata volt. A tenderekkel kapcsolatos ügyintézés, kapcsolattartást – meghatalmazottként – P. J. végezte.¹⁹

30. A Szécsény-Mill 2010. évi nettó árbevétele 425.059.000 Ft volt.²⁰

III.

A vizsgált magatartással érintett közbeszerzési eljárások

III.1. Az EU Élelmiszersegély Program

31. Az Európai Unió (a továbbiakban: EU) az e célra kijelölt intervenciós készletek felhasználásával előállított mezőgazdasági termékeket és élelmiszert biztosít jótékonyági szervezetek (segélyszervezetek) révén a tagállamokban arra rászorulóknak számára (a továbbiakban: EU Élelmiszersegély Program). Az élelmiszersegély nyújtásának részletes szabályait a Bizottság 3149/92/EGK Rendelete²¹ és az éves költségvetési rendeletek²² állapítják meg.

---

¹⁶ Vj-134/2008/273. sz. irat

¹⁷ Vj-134/2008/263. sz. irat

¹⁸ Vj-134/2008/263., Vj-134/2008/267. sz. iratok

¹⁹ Vj-134/2008/102., Vj-134/2008/220., Vj-134/2008/223. sz. iratok

²⁰ Vj-134/2008/267. sz. irat

²¹ A Bizottság 1992. október 29-i, 3149/92/EGK Rendelete a Közösség legrászorulóbb személyeinek az intervenciós készletekből származó élelmiszerekkel történő ellátására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról

²² A 2006. évre vonatkozóan lásd a Bizottság 2005. november 8-i, 1819/2005/EK Rendeletét az intervenciós készletekből származó élelmiszerek a Közösség legrászorultabb személyei ellátását célzó, a 2006-os költségvetési év terhére a tagállamoknak nyújtott támogatási terv elfogadásáról.

32. Magyarország első alkalommal 2006-ban vett részt az EU Élelmiszersegély Programban, a program lebonyolítását – a vizsgált időszakban is – az MVH koordinálta. A program végrehajtása során az intervenciós gabonatételek élelmiszerré történő feldolgozását és a segély tárgyát képező feldolgozott élelmiszernek a – pályázati úton kiválasztott – segélyszervezetek részére való átadását (a segélyszervezetek raktárába történő szállítással) a feldolgozók végzik, az élelmiszersegély rászorulóknak számára való szétosztásáról a segélyszervezetek gondoskodnak.

33. Az EU Élelmiszersegély Program keretében a rászorulóknak számára szétosztásra kerülő élelmiszerek típusát az EU nem határozza meg, kizárólag a termékek fő alapanyagával kapcsolatban ad iránymutatást, így Magyarország 2006-ban gabona alapú termékeket (liszt, tészta) vonhatott be a programba. A szétosztandó élelmiszerek három termék kategóriában kerültek beszerzésre:

- alapvető élelmiszerek (liszt, tészta) – ezen termékek képviselik a legnagyobb volumet a programban;
- egészséges életmódhoz kapcsolódó termékek (cukorbetegnek számára is felhasználható, vitaminozott stb. élelmiszerek);
- életminőséget javító élelmiszerek (vanília karika, egyéb sütemények).

A programba bevonható termékek körét az MVH az e célból folytatott piackutatás eredményeként megismert termékek közül határozza meg, a bekerülés feltétele, hogy az adott termék megfeleljen a program céljainak és a terméktípus ne legyen kizárólagos gyártású (azt bármely hazai, vagy akár más tagállamban működő cég előállíthatja).

34. Az MVH a szétosztandó élelmiszerek beszerzése, vagyis az EU Élelmiszersegély Programban résztvevő feldolgozók kiválasztása érdekében közbeszerzési eljárást folytat le, évente jellemzően két alkalommal. Az EU az Élelmiszersegély Program végrehajtása érdekében meghatározott pénzügyi keretet biztosít a résztvevő tagállamok számára. Ez a teljes keretösszeg magában foglalja a termékek értékét, továbbá a feldolgozók, illetve a segélyszervezetek részére fizethető szállítási költség térítést és a segélyszervezetek részére fizethető adminisztratív költség térítést keretösszegét.²³

III.2. A vizsgált magatartással érintett közbeszerzési eljárás: az MVH tender 2006. évi II. és III. fordulójá

35. Az MVH 2006-ban három fordulóban írt ki közbeszerzési eljárást Magyarország területén található intervenciós raktárakból származó gabona élelmiszersegélyként történő feldolgozása és az MVH által meghatározott raktárakba történő szállítása tárgyában. A 2006. évi II. és III. forduló egy időben, egy ajánlati felhívással került meghirdetésre, ily módon a két fordulót egy közbeszerzési eljárásban folytatta le az MVH.

36. A közbeszerzési eljárás megindításáról szóló hirdetményt 2006. július 7-én tette közzé az MVH a Közbeszerzési Értesítő XII. évfolyamának 77. számában, KÉ-15384/2006. számon. Az ajánlati felhívásban a II. fordulóba tartozóan 21 gabonatétele (27.-47. tételszámok), a III. fordulóba tartozóan 17 gabonatétele (48.-64. tételszámok) került meghirdetésre. Az egyes tételek kapcsán a felhívás tartalmazta a programba bevont gabonatételek adatait (gabonatételek helye, mennyisége, azonosítói, illetve minőségi

---

²³ Vj-134/2008/153., Vj-134/2008/249. sz. iratok

paraméterei), az átadandó élelmiszer adatait (termék neve, csomagolási egység) és a teljesítés helyét (segélyszervezet neve, raktár helye).

37. A kiírás szerint az ajánlattételi határidő – és így az ajánlatok bontásának időpontja – 2006. július 19-e (12 óra) volt.

38. A részvételi feltételek tekintetében az ajánlati felhívás az ajánlattevő, illetve 10 % feletti alvállalkozója alkalmasságával kapcsolatos minimum követelményként a pénzügyi alkalmasság tekintetében a fizetési kötelezettségek folyamatos teljesítésének (a bankszámlákon a sorban állás hiánya), a műszaki alkalmasság tekintetében a beszerzés tárgya szerinti szállításra vonatkozó referencia és megfelelő szállítóeszköz rendelkezésre állásának igazolását határozta meg.

39. Az ajánlattételi időszakban az ajánlattevők 2006. július 10-12. között tájékozódhattak az elszállítandó gabona jellemzőiről a megjelölt intervenciós raktárakban. Az ajánlattevők az ajánlattételi határidőben kötelesek voltak – az írásban benyújtandó ajánlat mellett – a szállítani kívánt termékből legalább egy gyűjtő-csomagolásnyi (pl. kartondoboz, fóliás gyűjtőcsomagolási egység), minőségileg a szállítandó terméknek megfelelő termékmintát is eljuttatni az ajánlatkérőnek.

40. A közbeszerzési eljárást tárgyalásos eljárás keretében bonyolították le, az ajánlattevők a tárgyalások során – a tárgyalások végéig – módosíthatták, illetve vissza is vonhatták az ajánlatukat, az ajánlati kötöttség csak a tárgyalások befejeztével állt be. Az MVH egy tárgyalási fordulót tartott, a 2006. július 24-én megtartott tárgyalási napon az ajánlattevőkkel külön-külön, egymást követő időpontokban folytatva le a tárgyalásokat.

41. A közbeszerzési eljárás során az ajánlattevők az átadásra kínált élelmiszer ellenértékékeként gabonát kaptak, ily módon a pályázók alapvetően abban versenyeztek, hogy az egyes részletek esetében az ajánlattevő adott mennyiségű gabonáért cserébe milyen mennyiségű élelmiszer szállítását vállalja. Ez adta az ajánlatokban szereplő mennyiségek összehasonlítását lehetővé tevő feldolgozási koefficiens értékét (az átadásra kínált élelmiszer és a felhívásban szereplő gabonátétel mennyisége alapján számított arányszám). Az ajánlatok értékelésében a feldolgozási koefficiens értéke mellett a szállítási költségre adott ajánlat játszott szerepet, előbbi 95 pontos, utóbbi 5 pontos súllyal. Az ajánlatkérő az ajánlati dokumentációban a szállítási költség mértékét nettó 1064,70 Ft/tonna értékben maximalizálta, a szállítási költségre nem volt kötelező ajánlatot tenni, ebben az esetben az ajánlatkérő az általa meghatározott maximális összeget vette figyelembe az értékelés során. A teljesítéssel felmerült szállítási költséget az MVH pénzben térítette meg a nyertes ajánlattevőknek. Az ajánlattevők az ajánlatban megjelölt ajánlati áron, illetve az adott tételhez kapcsolódó szállítási költségtérítésen túl egyéb költségigényt nem érvényesíthettek az ajánlatkérő felé. Az ajánlatkérő az általa a közbeszerzési eljárásban felajánlott intervenciós gabonakészlet értékét tonnánként egységesen – azaz az egyes búzatételek közötti minőségi különbségekre tekintet nélkül – nettó 25.287,99 Ft-ban határozta meg.

42. A 2006. július 7-én meghirdetett MVH tenderen a II. fordulóra tartozóan a 37. tételszámon, a III. fordulóra tartozóan az 53. tételszámon került megpályáztatásra 1 kg-os kiszerelésű BL-65 vitaminozott liszt beszállítása. A 37. tétel esetében az ajánlati felhívás a Pest megyei Acsán található intervenciós raktárban lévő 1.708,89 tonna búza feldolgozására szólt, a feldolgozott terméket egy szigetszentmiklósi raktárba kellett leszállítani. A felkínált gabonátétel – ily módon a pályázati tétel – értéke kb. nettó 43 millió Ft volt. Az 53. tétel esetében az ajánlati felhívás a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Besenyszögön található

intervenciós raktárban lévő 1.500 tonna búza feldolgozására szólt, a feldolgozott terméket egy miskolci raktárba kellett leszállítani. A felkínált gabonátétel – ily módon a pályázati tétel – értéke kb. nettó 38 millió Ft volt.

43. Az MVH az ajánlatokat az arányosítás módszerével értékelt. Az eredményhirdetésre 2006. július 31-én került sor, a szerződéskötés tervezett dátuma 2006. augusztus 9. volt.

44. A nyertes ajánlattevő köteles volt az elszállítandó gabona értékének 105 %-át biztosíték (bankgarancia, készpénzletét, kezesség) formájában letétbe helyezni, így a gabona elszállítása a szerződéskötést követően még az élelmiszerek leszállítását megelőzően megkezdődhetett. A biztosíték feloldására – a gabonátétel elszállítását és az élelmiszer teljes mennyiségének átadását követően – a teljesítésigazolás kiállításával kerülhetett sor.

45. Az élelmiszerek leszállítására a szerződéskötést követően, a II. fordulóra tartozó tételek esetében legkésőbb 2006. szeptember 8-ig, a III. fordulóra tartozó tételek esetében legkésőbb 2006. október 12-ig kerülhetett sor.²⁴

IV.

A vitaminozott liszt gyártásának sajátosságai

46. Az MVH adatszolgáltatása alapján a 2006-ban elvégzett piackutatás eredményeként ismerték meg a vitaminozott liszt BL-55 terméket, illetve annak élettani hatását. Az adott összetételű vitaminkombináció, amellyel a liszt dúsításra kerül, a szív- és érrendszeri megbetegedések megelőzésében fejthet ki pozitív élettani hatást. A BL-65 típusú liszt, amelynek vitaminnal való dúsítására és beszállítására a 2006. júliusi – és a vizsgált időszakban azt követően is kiírt – tenderek vonatkoztak, kereskedelmi forgalomban nem kapható, azonban a BL-55 lisztnél teljesebb kiörlési fokú, és az egészségre is kedvezőbb hatású termék, amely a háztartásokban jól alkalmazható.²⁵

47. A vitaminozott liszt előállításához olyan keverőgépek szükségesek, amelyek a vitaminadalékot – még a csomagolás előtt – az ömlesztett búzaőrleményhez keverik, a dúsítást őrlés előtt nem lehet elvégezni. Az így előállított vitaminozott liszt ezt követően az egyéb ömlesztett lisztekkel megegyező módon (technológiával) kerül csomagolásra. Az adalék bekeveréséhez használt keverő-berendezés – amely a VIII., illetve XVI. rendű eljárás alá vontak nyilatkozata szerint vitamin mellett más típusú adalék bekeverését is lehetővé teszi – üzembe helyezése néhány tízmillió forintos beruházást jelent a malomnak.²⁶

48. A rendelkezésre álló adatok szerint a 2006. júliusi tender kiírásakor a malomipari vállalkozások közül csak a Sikér és a Három Malom foglalkozott vitaminozott liszt gyártásával. Az eljárás során a Sikér és a Három Malom részéről nyilatkozó személyek nem tudtak megnevezni más olyan vállalkozást, amely vitaminozott liszt gyártásával foglalkozna, de álláspontjuk szerint a tendereken erre a tételre elvileg bármely olyan malomipari vállalkozás pályázhatott volna, amely rendelkezik a megfelelő – valamely adalék bekeverését

---

²⁴ Vj-134/2008/139/II., Vj-134/2008/153., Vj-134/2008/249. sz. iratok

²⁵ Vj-134/2008/249. sz. irat

²⁶ Vj-134/2008/233., Vj-134/2008/272. sz. iratok

lehetővé tevő – technológiával.²⁷ Mindez összhangban van azzal az MVH nyilatkozattal, hogy ismereteik szerint a 2006-2008-as időszakban több malom is képes volt a liszt vitaminnal történő dúsítására, információik alapján a liszt vitaminnal történő keverése olyan technológiai folyamat, amelyhez szükséges eszközök, berendezések bármely őrlési tevékenységet végző malomipari vállalkozás által beszerezhetőek voltak, így a – közbeszerzési eljárásról való indulás elvi lehetősége kapcsán – verseny lehetősége a szóban forgó termék esetében nem volt korlátozva.²⁸

49. A vitaminozott liszt gyártásában rejlő üzleti lehetőségekről a Három Malom egyik képviselője úgy nyilatkozott, hogy a hagyományos liszthez képest a vitaminozott liszt előállítása drágább (a Sikér is hangsúlyozta, hogy a bekeverendő vitaminkoncentrátum meglehetősen drága terméknek minősül), a termékfejlesztés és a reklámozás költségesnek bizonyult, jelentős forgalmat viszont nem eredményezett. A kereskedelmi forgalomban a vitaminozott liszt a hagyományos liszthez képest kétszeres áron kerül értékesítésre.²⁹ Az eljárás során meghallgatott IX. rendű eljárás alá vont vállalkozás képviselője szerint a hazai malmok többsége – a beruházás költségigényének nagyságától függetlenül – nem lát üzleti lehetőséget a vitaminozott liszt gyártásában.³⁰

V.

Az eljárás alá vontak közötti alvállalkozói megállapodás és a közbeszerzési eljárás keretében tanúsított magatartásuk

50. A GVH által a Sikér székhelyén megtartott előzetes értesítés nélküli helyszíni szemle során lefoglalásra került a Sikér XIII. rendű eljárás alá vont és a Szécsény-Mill XVI. rendű eljárás alá vont jogelődje, a Három Malom közötti együttműködési megállapodás. A 2006. július 18-i keltezésű megállapodás szerint

- a „szerződő felek egybehangzóan kijelentik, hogy közbeszerzési pályázaton indultak (Közbeszerzési Értesítő 77. szám, 2006.07.07.)”, valamint
- „rögzítik, hogy kapacitási nagyságukra tekintettel a közbeszerzési pályázaton nyertes fél a közbeszerzési pályázatban elnyert vitaminozott lisztmennyiség legyártására – a legyártott 50 %-os lisztmennyiség ellenértékéért ellentételezéseként felajánlott búzamennyiség 50 %-a fejében – a pályázatban kiírt feltételekkel alvállalkozóként a másik féllel köt szerződést”.³¹

51. A megállapodást a Három Malom részéről V. J. ügyvezető, a Sikér részéről C. L. cégvezető írta alá.³²

---

²⁷ Vj-134/2008/102., Vj-134/2008/110., Vj-134/2008/223., Vj-134/2008/266., Vj-134/2008/267., Vj-134/2008/272. sz. iratok

²⁸ Vj-134/2008/249. sz. irat

²⁹ Vj-134/2008/233. sz. irat

³⁰ Vj-134/2008/181., Vj-134/2008/272. sz. iratok

³¹ Vj-134/2008/230/4., Vj-134/2008/250/1. sz. iratok

³² Vj-134/2008/102., Vj-134/2008/110. sz. iratok

52. A 37. és az 53. tételre egyaránt két ajánlat érkezett, a Sikér és a H&T Kft. részéről (a vállalkozások más tételre nem pályáztak). A rendelkezésre álló adatok – így különösen az ajánlatok és az alvállalkozói együttműködésről szóló megállapodás keletkezése, továbbá az utóbbi szövege – alapján az állapítható meg, hogy a Sikér 2006. július 18-án, a H&T Kft. legkorábban 2006. július 17-én de legkésőbb 18-án nyújtotta be ajánlatát az MVH-hoz. A H&T Kft. ajánlatában a – vele egy csoportba tartozó – Három Malmot jelölte meg a szerződés teljesítéséhez – a beszerzés értékének 10 %-át meghaladó mértékben – igénybe venni kívánt alvállalkozóként, a Sikér nyilatkozata szerint a szerződés teljesítéséhez ilyen alvállalkozót nem vett igénybe. A Sikér, illetve a H&T Kft. a 37. tétel esetében – maximális szállítási költség mellett – 9,00, illetve 6,00 feldolgozási koefficiensre (%), az 53. tétel esetében – szintén maximális szállítási költség mellett – 7,00, illetve 9,00 feldolgozási koefficiensre (%) tett ajánlatot.³³

53. Az ajánlattevőkkel tartott tárgyalás során az ajánlatkérő mind a Sikér, mind a H&T Kft. esetében jelezte, hogy a 37. és az 53. tételekre adott koefficiens ajánlatot alacsonynak tekinti, és magyarázatot kért az alacsony vállalás okaira. Az ajánlatkérő kérdésére a Sikér előadta, hogy a forint-euró árfolyam változása, valamint az átvételre kerülő gabona minőségének az előírt minőség eléréséhez szükséges javítása többletköltséggel jár, ezért az ajánlaton egyik tétel esetében sem kívánt módosítani. A H&T Kft. képviselője az ajánlatkérő kérdésére az alacsony vállalás indokairól úgy nyilatkozott, hogy a megajánlott termék új termékként kerül bevezetésre, ezért az ajánlat kialakításakor a beszállítóknak is biztosított bevezető árat vették figyelembe, az ajánlaton egyik tétel esetében sem kívánt módosítani.³⁴

54. A nyertes ajánlattevő a 37. tétel esetében a Sikér, az 53. tétel esetében a H&T Kft. lett. Az ennek alapján megkötött szerződés mindkét ajánlattevő részéről a vállaltak szerint teljesítésre került.³⁵

VI.

Az eljárás alá vontak álláspontja

VI.1. A XIII. rendű eljárás alá vont álláspontja

55. A Sikér 2006 júliusában indult először az MVH tendereken. Az Élelmiszersegély Program 2006. évi I. fordulójában kiírt pályázaton a Sikér nem indult, amelynek nyilatkozata szerint legfőbb oka az volt, hogy a vállalkozás 2006. január végén a balatonboglári üzemét bezárta, az üzemben lévő csomagológépet kiszerezte és felújításra-javításra küldte, és azt csak 2006 decemberében helyezte újra üzembe a bicskei malomban. Előadása szerint, tekintettel arra, hogy az eljárás alá vont más malomüzemében csomagológéppel nem rendelkezett, a köztes időszakra csomagológéppel is felszerelt raktárhelyiséget bérelt, ebben bonyolítva – mind a hagyományos, mind a vitaminozott – ömlesztett liszt kicsomagolását. Függetlenül attól, hogy az ezen időszakban használt csomagológép műszaki állapota miatt a

³³ Vj-134/2008/139/II., Vj-134/2008/249. sz. iratok

³⁴ Vj-134/2008/249. sz. irat

³⁵ Vj-134/2008/249. sz. irat

kicsomagolással előállítható mennyiséget bizonytalannak ítélték, az Élelmiszersegély Program 2006. évi II. és III. fordulójában kiírt pályázaton már indultak, mert nem kívántak kimaradni ebből a piaci lehetőségéből, ily módon versenyhátrányba kerülve a többi malommal szemben. A közbeszerzési eljárásban csak vitaminozott liszttételekre pályáztak, mivel nyilatkozata szerint a csomagoló kapacitásuk behatárolta, hogy mely tételekre tudnak ajánlatot tenni, ennek a követelményét pedig teljesíteni tudták, illetve mérlegelték azt is, hogy ezen a piacon a lehetséges konkurensok száma kevesebb.³⁶

56. Az eljárás alá vont a 37. és az 53. tételekre adott eltérő koefficiens ajánlatot azzal indokolta, hogy a 37. tétel számú búza két paraméterében is előnyösebb volt számukra: beltartalmi minőségében jelentősen jobb búzát feltételezett, valamint a kiadó raktár 130 km-rel közelebb volt a malmukhoz, ahová a búzát beszállították (ezért azonos fuvarterítési díj mellett értelemszerűen a közelebb elhelyezkedő tételre kedvezőbb ajánlatot tettek).³⁷

57. A Sikér úgy nyilatkozott, hogy 2006 júliusában annak érdekében kötött együttműködési megállapodást a Három Malommal, hogy a szállítást – a csomagolási tevékenységgel kapcsolatban átmenetileg fennálló speciális helyzetben is – zavartalanul biztosítani tudják. Ezért kerestek meg – az esetlegesen szükségessé váló – alvállalkozói közreműködés érdekében olyan vállalkozást, aki ismertén szintén gyártotta ezt a terméket, ennek háttérül szolgált a szóban forgó együttműködési megállapodás. Ajánlatukban a Három Malom alvállalkozóként történő feltüntetését azért nem is tartották szükségesnek, mert a megállapodás kizárólag biztosítékként szolgált arra az esetre, ha a csomagológéppel kapcsolatban probléma jelentkezik. Ennek biztosítását azért is ítélték szükségesnek, mert az MVH tenderek – a szigorú előírások és a magas kötbérek miatt – jelentős kockázatot jelentenek az ajánlattevők számára, ami fokozottan érvényesül a vitaminozott liszt esetében (a hagyományos lisztekhez képest), a termék legyártására rövid idő állt rendelkezésre, amelynek során az MVH-nak megadott – és általa ellenőrizhető – gyártási és szállítási ütemtervhez is szigorúan tartania kellett magát a vállalkozásnak. Ráadásul a Sikérnek nem volt korábbi tapasztalata az MVH tenderekkel kapcsolatban. Tekintettel arra, hogy a terméket problémamentesen le tudták gyártani, a megállapodás végül egyébként is okafogyottá vált. Mindez azt igazolja álláspontjuk szerint, hogy a Sikérnek a megállapodás megkötésére racionális indoka volt, a vállalkozás az ésszerű gazdálkodás követelményei szerint járt el.

58. Előadták továbbá, hogy nem volt tudomásuk sem arról, hogy a Három Malom abban az évben – akár alvállalkozóként – indult volna az MVH tenderen, sem a H&T Kft. létezéséről vagy arról, hogy a H&T Kft. egy vállalkozáscsoportba tartozna a Három Malommal.³⁸

59. A Sikér az előzetes álláspontra tett nyilatkozataiban a közbeszerzési eljárás során tanúsított magatartásuk értékelése tekintetében általánosságban kiemelte, hogy egy közbeszerzési eljárás kapcsán vizsgált versenykorlátozó magatartás fennállása vagy fenn nem állása esetén elsősorban a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény (a továbbiakban: Kbt.) rendelkezéseinek megtartását kell vizsgálni, és nincs értelme versenyjogsértést keresni akkor, ha a Kbt.-nek a magatartás egyébként nem mond ellent. Ennek kapcsán hivatkozott arra is, hogy az ajánlatkérő érdekkörében felmerülő körülmények (így az, hogy ajánlati feltételek miatt adott módon kerültek meghatározásra, vagy az, hogy az ajánlatokat hogyan értékelte, az azzal kapcsolatban adott indokolást mely okból fogadta el) az

---

³⁶ Vj-134/2008/110., Vj-134/2008/266., Vj-134/2008/272. sz. iratok

³⁷ Vj-134/2008/131., Vj-134/2008/266. sz. iratok

³⁸ Vj-134/2008/110., Vj-134/2008/266., Vj-134/2008/272. sz. iratok

ajánlattevőknek nem róhatók fel. A közbeszerzési eljárásban – a Kbt. alapján – kellő eszköztár állt rendelkezésre ahhoz, hogy a versenykorlátozás tilalma érvényesülni tudjon – amennyiben jogsértés történt volna, úgy ennek jogkövetkezményeit a közbeszerzési eljárásban kellett / lehetett volna érvényesíteni, az ajánlattevő utóbb azért nem marasztalható el.

60. A Sikér észrevételei között kifogásolta továbbá, hogy a szóban forgó közbeszerzési eljárásban az ajánlatok benyújtásának, illetve ehhez képest a megállapodás megkötésének időpontja nem került egyértelműen, illetve tévesen került megállapításra. Álláspontja szerint az ismert körülményekből és a közbeszerzési eljárás szabályaiból is az következik, hogy az ajánlat beadásának időpontjában a megállapodás még nem létezett.³⁹ Kifogásolta, hogy a szerződés pontos tartalmát illetően is feltáratlan maradt a tényállás (például, hogy az milyen mértékű alvállalkozói közreműködésre vonatkozott), különösen annak fényében, hogy a felek közötti rövid úton történt kapcsolatfelvételt, illetve egyeztetést követően a megállapodás kitételeit az okiratszerkesztő ügyvéd foglalta írásba, ami nem feltétlenül fedi a felek valós ügyleti akaratát. A feleknek a megállapodás megkötésére irányuló akarata egyértelmű volt, az azonban – a Versenytanács feltevésével ellentétben – nem versenykorlátozó célra vonatkozott. Azt, hogy a megállapodás megkötése során nem versenykorlátozó szándék vezette őket, az is alátámasztja álláspontja szerint, hogy a megállapodást a felek később sem kívánták titokban tartani, a Sikérnél az irat lefoglalására a pályázattal kapcsolatban nyilvántartott iratok között került sor.⁴⁰

VI.2. A VIII. és a XVI. rendű eljárás alá vontak álláspontja

61. A XV. rendű eljárás alá vont ügyféli meghallgatásán H. T. (aki egyben a VIII. rendű eljárás alá vont egyik tulajdonosa és ügyvezetője volt a vizsgált időszakban és meghallgatása időpontjában is, valamint egyben a XVI. rendű eljárás alá vont egyik tulajdonosa volt szintén a vizsgált időszakban és a meghallgatásakor is) úgy nyilatkozott, hogy a Három Malom üzletpolitikájában – kis malomként – fontos szerepet játszanak az olyan speciális örlemények, mint a tönköly, a bio és a vitaminozott liszt termékek. Az MVH tenderek tárgyát képező termékek közül csak liszt és zsemlemorzsa termékek érdekelték a vállalkozáscsoportot, amikor az MVH tender 2006. évi II. és III. fordulójában már vitaminozott liszt beszállítására is lehetett pályázni, úgy határoztak, a vállalkozás profiljának megfelelően csak ezekre a tételekre indulnak. H. T. nyilatkozata szerint arra biztatta V. J.-t, hogy a szóba jöhető tendereken még akár erőn felül is induljon, mivel vissza lehetett lépni. A vállalkozáscsoport a tendereken önállóan indult (azaz alvállalkozóként legfeljebb a vállalkozáscsoport valamely más tagját vették igénybe), illetve egy esetben emlékezett arra, hogy – az egyik évben – a Detki Keksz Kft. alvállalkozói voltak.⁴¹

---

³⁹ Lásd a Vj-134/2008/266. sz. iratot, amelyben foglaltak szerint: „[...] abból a megfogalmazásból, mely szerint a megállapodás megkötésekor a felek már a közbeszerzési eljáráson elindultak, arra lehet következtetni, hogy az ajánlat beadásakor még nem létező megállapodás alapján nem jelölhette meg a Sikér Zrt. azt a részt, amelyre vonatkozóan harmadik személlyel szerződést köt, mert ezt akkor még nem tudhatta.”.

⁴⁰ Vj-134/2008/266., Vj-134/2008/272. sz. iratok

⁴¹ Vj-134/2008/223. sz. irat

62. A fentiekkel egyezően nyilatkozott a X. rendű eljárás alá vont ügyféli meghallgatásán V. J. is (aki egyben a XVI. rendű eljárás alá vont egyik tulajdonosa és ügyvezetője volt a vizsgált időszakban és meghallgatása időpontjában is). Előadta azt is, hogy az MVH tenderen elnyert vitaminozott liszt termékek csak kis százalékot képviseltek az értékesítésben, azért érte meg számukra indulni a pályázaton, mert jó reklámlehetőségnek tartották a vitaminozott liszt megismertetésére.⁴²

63. A 2006. júliusi közbeszerzési eljárásban adott ajánlata vonatkozásában a H&T Kft. a 37. és az 53. tételekre adott eltérő koeficiens ajánlatot azzal indokolta, hogy az 53. tétel két – a gabona őrlési értéke szempontjából meghatározó – minőségi mutató (fehérjeérték és esésszám) tekintetében is jobb minőségű búzát feltételezett, ami a feldolgozás szempontjából azt jelenti, hogy a rosszabb minőségű 37. tételt nem lehetett önmagában leőrölni, a sütőipar számára megfelelő minőségű búzaliszt előállítására érdekében csak keverve lehetett felhasználni.⁴³ A Szécsény-Mill szerint a Sikér és a H&T Kft. által a 37. számú búzátétel minőségével kapcsolatban tett nyilatkozatok között csak látszólagos ellentmondás áll fenn. A különböző minőségű búzák keverésével áll elő ugyanis az az alapanyag, amelyből a kívánt minőségű liszt előállítható, ezért az, hogy milyen minőségi paraméterekkel rendelkező búza megpályázása volt racionális az adott vállalkozás számára, nem független attól, hogy egyébként milyen búza áll már eleve rendelkezésére. Az általános élelmiszer standardok alapján az 53. tétel minősége magasabb volt (a fehérjetartalom és az esésszám tekintetében), és a Három Malom 2006-ban az általa vásárolt adott minőségű búzához tudta megfelelően keverni ezt a viszonylag jobb minőségű tételt. Ugyanakkor elképzelhető az, hogy a Sikérnek egyébként rendelkezésére álló búzához megfelelő (sőt, a szükséges keverésre tekintettel kedvezőbb) minőségű volt a 37. tétel.⁴⁴

64. A Sikérral kötött 2006. júliusi együttműködési megállapodás kapcsán H. T. úgy nyilatkozott, hogy emlékezete szerint az egyik évben a csomagolókapacitásuk szűkössége miatt kötöttek alvállalkozói szerződést a Sikérral arra az esetre, ha nem tudják legyártani a vállalt mennyiséget. Ennek a típusú lisztnek rövid a szavatossága, nem lehet előre legyártani. A kapacitási problémák később megoldódtak, kapacitásbővítés révén. Hozzátette, hogy a Sikér és a Három Malom között csak a vitaminozott liszt kapcsán volt kapcsolat, illetve annak okán, hogy V. J. 2005-ig a Sikér munkatársa volt, azonban haragban váltak el egymástól.⁴⁵

65. V. J. az együttműködési megállapodásról úgy nyilatkozott, hogy a megállapodás kimondottan egy MVH tenderre vonatkozott, és azért kötött, mert egy tételről volt szó, és tudták, hogy ezt a vitaminozott lisztet a Sikér is le tudja gyártani, mivel a gyártás speciális technológiát igényel. V. J. korábban a Sikérnél dolgozott, így tudott arról, hogy a Sikér is rendelkezik ilyen technológiával. Előadta, hogy a két vállalkozás az idő rövidsége miatt nem indult közös konzorciumban, illetve utóbb az együttműködésről szóló megállapodás is megghiúsult, a Sikér vezetői és V. J. közötti rossz viszony okán. Arra nem emlékezett, hogy végül mindkét vállalkozás elindult-e a tenderen.⁴⁶

---

⁴² Vj-134/2008/102. sz. irat

⁴³ Vj-134/2008/129. sz. irat

⁴⁴ Vj-134/2008/267. sz. irat

⁴⁵ Vj-134/2008/223. sz. irat

⁴⁶ Vj-134/2008/102. sz. irat

66. A Szécsény-Mill és a H&T Kft. az előzetes álláspontra tett nyilatkozataiban kifogásolta, hogy a GVH vizsgálata nem tárta fel, és ennek következtében nem is bizonyíthatta kétséget kizáróan azt, hogy az eljárásban kifogásolt szerződés megkötésére a közbeszerzési pályázati ajánlatok beadását megelőzően került sor – a körülmények éppen úgy utalhatnak arra is, hogy az ajánlatok benyújtására előbb került sor, mint a szerződéskötésre. Szintén bizonyítatlan maradt álláspontjuk szerint, hogy a Sikér tudatában volt-e annak, hogy a Három Malom a H&T Kft.-vel bármilyen kapcsolatban állna, illetve, hogy a H&T Kft. egyáltalán tudott volna a szerződéskötésről az ajánlat megtételét megelőzően vagy a tárgyalások során – ez alapján vitatható, hogy a megállapodás megkötése a H&T Kft.-nek felróható lenne.

67. Előadásuk szerint a megállapodás megkötésére üzletileg racionális magyarázat van. A szerződést megkötő felek abból indultak ki, hogy potenciálisan több versenytársuk is lesz a tenderen – különösen, hogy technológiai szempontból más malomipari vállalkozások is képesek a termék előállítására, és mivel a vitaminozott liszt piacra vitele 2006 elején kezdődött, akkor még nem lehetett világos az, hogy mely vállalkozások fognak belépni erre a piaci szegmensre. Ezért nem tekinthető életszerűtlennek, hogy nyertesség esetén éppen 50 %-ban kívánták egymást a szállításba bevonni. Mivel mind a H&T Kft., mind a Sikér mindkét tételre pályázott, de kapacitásuk nem volt elégséges mindkét tétel biztos leszállítására (ami a pályázati feltételek – például a kötbérrel való fenyegetettség, bankgarancia állítási kötelezettség – miatt jelentős kockázatot jelentett), ezért biztosítékot kerestek arra, hogy a tender elnyerése esetén a vállalt szállításokat teljesíteni tudják. Azt, hogy a megállapodás piacfelosztó célzattal született volna, álláspontjuk szerint a szerződés szövege sem támasztja alá, illetve piacfelosztás esetén eleve felesleges is lett volna ilyen tárgyú megállapodás megkötése.

68. A Szécsény-Mill szerint az sem nyert bizonyítást, hogy a megállapodás versenykorlátozó hatással járt volna, mivel e hatás nem bizonyítható csupán azzal, hogy az MVH-val való tárgyalások során az ajánlattevő vállalkozások nem kívánták ajánlatukat számukra kedvezőtlenebb irányba módosítani – különösen, mivel az ajánlatok és a megállapodás megkötésének időpontjára figyelemmel a tenderekhez szükséges költségkalkulációk nyilvánvalóan a megállapodás megkötését megelőzően készültek el. Egyebekben is, amennyiben az MVH valóban irreálisan alacsonynak találta volna az ajánlott koefficienst, akkor a pályázatot minden bizonnyal felfüggesztette volna (vagy csökkentette volna a felajánlott búza mennyiségét), ahogyan azt más esetekben is tette. A pályázattal kapcsolatban nyilvánvalóan az jelenthette az üzleti racionalitást a vállalkozások számára, hogy a megnyert búzatételek felhasználásával nemcsak a leszállítani vállalt, segélyezésre szánt élelmiszert gyártották le, hanem kereskedelmi forgalomba kerülő lisztet is. Fordítva is így van: az elnyert búzatételek nem feltétlenül voltak önmagukban alkalmasak a leszállítani vállalt élelmiszert előállítására, hanem az elnyert búzatételek mellett más, kereskedelmi alapon beszerzett búzát is fel kellett használni (többnyire ez utóbbi volt a helyzet). Ezen tényezők mellett az ajánlatok kialakítása során a pályázatokhoz kapcsolódó egyéb költségeket is figyelembe kellett venni, amelynek következtében elmondható, hogy a kalkuláció már eleve úgy készült, hogy az nem tartalmazott olyan profitrátát, amelyet utóbb a tárgyalások során csökkenteni lehetett volna.⁴⁷

---

⁴⁷ Vj-134/2008/267., Vj-134/2008/268., Vj-134/2008/272. sz. iratok

VII. Jogi értékelés

69. A Tpv. 11. §-ának (1) bekezdése szerint tilos a vállalkozások közötti megállapodás és összehangolt magatartás, valamint a vállalkozások társadalmi szervezetének, a köztestületnek, az egyesülésnek és más hasonló szervezetnek a döntése (a továbbiakban együtt: megállapodás), amely a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását célozza, vagy ilyen hatást fejthet, illetve fejt ki. Nem minősül ilyennek a megállapodás, ha egymástól nem független vállalkozások között jön létre.

70. A (2) bekezdés szerint ez a tilalom vonatkozik különösen:

a) a vételi vagy az eladási árak, valamint az egyéb üzleti feltételek közvetlen vagy közvetett meghatározására;

d) a piac felosztására, az értékesítésből történő kizárásra, az értékesítési lehetőségek közötti választás korlátozására.

71. Az EUMSZ. 101. cikke a Tpv.-vel azonos szabályozást tartalmaz. Az EUMSZ. 101. cikkének (1) bekezdése szerint a közös piaccal összeegyeztethetetlen és ezért tilos minden olyan, vállalkozások közötti megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés és összehangolt magatartás, amely hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre, és amelynek célja, vagy hatása a közös piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása, így különösen:

a) a beszerzési, vagy eladási árak, illetve bármely egyéb üzleti feltétel közvetlen vagy közvetett rögzítése;

c) a piacok, vagy a beszerzési források felosztása.

VII.1. Az alkalmazandó jog – az EKSz. / EUMSZ. alkalmazhatósága

72. Az Európai Közösséget létrehozó Szerződés 81. és 82. cikkében foglalt versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2004. május 1. napjától hatályos 1/2003/EK tanácsi rendelet⁴⁸ (a továbbiakban: 1/2003/EK rendelet) 3. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy amikor a tagállamok versenyhatóságai az EUMSZ. 101. cikkének (1) bekezdése szerinti megállapodásokra, vállalkozások társulásainak döntéseire vagy összehangolt magatartásokra, amelyek az ezen előírás szerinti értelemben befolyásolhatják a tagállamok közti kereskedelmet, nemzeti versenyjogot alkalmaznak, akkor az ilyen megállapodásokra, döntésekre vagy összehangolt magatartásokra az EUMSZ. 101. cikkét ugyancsak alkalmazzák. Az 1/2003/EK rendelet 5. cikke szerint a tagállamok versenyhatóságainak hatáskörük van arra, hogy egyedi esetekben az EUMSZ. 101. cikkét alkalmazzák.

73. A kereskedelemre gyakorolt hatás kritériuma egy olyan önálló, közösségi jogi kritérium, amelyet minden esetben egyedileg kell értékelni. Joghatóság elhatároló kritérium, amely meghatározza a közösségi versenyjog alkalmazásának hatókörét.⁴⁹

⁴⁸ Hivatalos Lap 2004. évi magyar különkiadás, 8. fejezet, 2. kötet 205. o.

⁴⁹ TKKÉ közlemény 12. pontja, 56/64. és 58/64. sz. egyesített ügyek, Consten és Grundig (EBHT 1966., 429. o.), valamint 6/73. és 7/73. sz. egyesített ügyek, Commercial Solvents (EBHT 1974., 223. o.)

74. A tagállamok közötti kereskedelem fogalmáról szóló bizottsági közlemény⁵⁰ (a továbbiakban: TKKÉ közlemény) 13. pontja szerint a kereskedelemre gyakorolt hatás kritériuma az EUMSZ. 101. és 102. cikke alkalmazásának hatókörét azokra a megállapodásokra és magatartásokra korlátozza, amelyek alkalmasak arra, hogy az Unión belül legalább minimális szinten, határokon átnyúló hatást gyakoroljanak. Az Európai Bíróság megfogalmazása szerint a megállapodás vagy magatartás arra való alkalmasságának, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakoroljon, „érzékeltetőnek” kell lennie.⁵¹

75. Figyelemmel arra, hogy az eljárás tárgyát – a Vj-134/2008/252. számú végzés meghozatalát követően (lásd a fenti 12.-13. pontokat) – három eljárás alá vont vállalkozás egy közbeszerzési eljárás két tétele kapcsán tanúsított versenykorlátozó magatartásának vizsgálata képezi, még ha megállapítható is lenne a kifogásolt magatartásnak a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatása, a Versenytanács szerint az érintett vállalkozások forgalmát, illetve az érintett közbeszerzési tételek értékét tekintve e hatás ebben az esetben sem lehetett érzékelhető mértékű. Ily módon a tagállamok közötti kereskedelem érintettsége jelen ügyben nem áll fenn, amelynek következtében az EUMSZ 101. cikke nem alkalmazható. A Versenytanács a továbbiakban a VIII., XIII. és XVI. rendű eljárás alá vontak kifogásolt magatartását kizárólag a Tpvt. alapján értékeli.

VII.2. A vizsgált magatartás értékelése

VII.2.1. Versenyjog és közbeszerzés

76. A jelen eljárásban vizsgált magatartást az érintett vállalkozások az MVH által az EU Élelmiszersegély Program végrehajtása érdekében meghirdetett közbeszerzési eljárás keretében fejtették ki. A közbeszerzési eljárásokat szabályozó Kbt.-nek is célja a közbeszerzések során a verseny tisztaságának biztosítása, az ajánlatkérő köteles biztosítani, az ajánlattevő pedig tiszteletben tartani a verseny tisztaságát és nyilvánosságát.

77. A Tpvt. e törvényi rendelkezésekhez – sajátos versenyszempontjai szerint – tilalmi szabályok felállításával csatlakozik: a pályázók versenykorlátozó magatartása a GVH által a Tpvt. 11. §-ának megsértése miatt indított eljárásban vizsgálható. Mint azt a vonatkozó bírói gyakorlat is megerősíti, a GVH a Tpvt. rendelkezései alapján minősíti a vállalkozások – közbeszerzési eljárással összefüggésben tanúsított – magatartását, egyes cselekményeit, tekintet nélkül arra, hogy a Kbt. azokat hogyan rendezi. A Kbt. és a Tpvt. is a gazdasági verseny szereplőinek a magatartását szabályozza, ám ezt más-más céllal, ezért eltérő szabályrendszerrel, különböző szankciókkal teszi. Ezek egymással nem keverhetők, össze nem moshatók. Egyébként a két törvény által elérni kívánt cél között nincs különbség.⁵²

---

⁵⁰ A kereskedelemre gyakorolt hatásnak a Szerződés 81. és 82. cikke szerinti fogalmáról szóló bizottsági közlemény [Hivatalos Lap C 101., 2004.4.27., 81. o.]

⁵¹ 22/71. sz. Béguelin-ügy (EBHT 1971., 949. o., 16. pont.)

⁵² Lásd például a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.618/2008/20. és 2.Kf.27.408/2010/5. számú ítéleteit.

VII.2.2. A megállapodás a versenyjogban

78. A Tpv. 11. §-a szerinti értékelés kapcsán leszögezendő az a – számos versenytanácsi határozatban és jogerős bírósági ítéletben⁵³ megállapított – tétel, mely szerint a vállalkozások közötti megállapodások versenyjogi megítélésének kiindulópontja azon követelmény, hogy a vállalkozások piaci döntéseiket önállóan hozzák meg, mellőzve a versenytársaikkal akarategységben tanúsított piaci magatartást. A piaci szereplőknek saját maguknak, önállóan kell kialakítaniuk a piacon általuk alkalmazott politikát, követett magatartást, s ez az elvárás megátol minden közvetlen vagy közvetett kapcsolatot az egymástól független piaci szereplők között.

79. Versenyjogi szempontból nem akkor jön létre egy, a Tpv. 11. §-ába ütköző megállapodás, ha azt a szerződő felek polgári jogi vagy társasági jogi alapon érvényesen aláírják, hanem akkor, amikor a megállapodásban rögzítettekre vonatkozóan a felek közötti akarategyezés megállapítható. A versenyjogi értelemben tiltott megállapodáshoz nem szükséges feltétel az, hogy az polgári jogi vagy társasági jogi értelemben érvényes legyen, illetve az sem, hogy az bármilyen írásbeli formát öltön.⁵⁴ Szükséges és egyben elegendő feltétel, ha az érintett felek akarategyezése megállapítható vagy a felek megállapodásra utaló magatartást tanúsítanak. Mint azt a bírói gyakorlat is megerősíti, a versenyjogi értelemben vett megállapodás létrejöttének körülményei nem minden esetben tárthatók fel egyetlen szabályosan írásba foglalt dokumentum révén, a feltárt tények és a vállalkozások utóbb tanúsított magatartása egy adott logikai láncolat mentén együttesen azonban igazolhatják a versenyjogsértés elkövetését, a versenyjogba ütköző akarategyezés létrejöttéhez tartozó körülményeket.⁵⁵

80. A versenykorlátozó magatartások példálózóan felsorolt tiltott tartalmát a Tpv. 11. §-ának (2) bekezdése rögzíti. A Tpv.-ben kifejezetten nevesített tilalmazott magatartás esetén (Tpv. 11. § (2) bekezdés a)–h) pontok) a jogsértés megállapíthatóságához nem is kell bizonyítani, hogy a nevesített tiltott magatartásnak van-e vagy lehet-e versenykövetkezménye, mert a törvényi nevesítésből az következik, hogy a törvény eleve feltételezte hátrányos versenykövetkezmények bekövetkezhetőségét. Ennek megfelelően törvényileg nevesítetten tiltott a piacfelosztás. A bírói gyakorlat szerint is piacfelosztásnak minősül, ha egymás versenytársaiknak minősülő vállalkozások az ajánlat benyújtására nyitva álló határidő leteltét megelőzően egyeztetnek a nyertes ajánlattevő személyéről, illetve a versenynyomás és a vesztes kockázatának csökkentése érdekében megállapodást kötnek a beszerzés – és az azzal járó nyereség – felosztásáról, kölcsönösen biztosítva egymást a tenderben való

---

⁵³ Lásd például a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.798/2006/7., 2.Kf.27.232/2007/14., 2.Kf.27.052/2007/22. számú ítéleteit.

⁵⁴ Lásd például a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.564/2007/18. számú ítéletét.

⁵⁵ A Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.232/2007/14. és 2.Kf.27.167/2008/22. számú ítéletei szerint: „[a] jogellenesen folytatott egyeztetések esetén igen kivételes esetben kerül a hatóság elé szabályos formátumú és közvetlen bizonyítékként felhasználható írásos dokumentum, amelyből akár az akarategység, akár a megállapodás minden részlete kétséget kizáróan beazonosítható. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a feltárt tények és a vállalkozások utóbb tanúsított magatartása egy adott logikai láncolat mentén együttesen azonban igazolhatják a versenyjogsértés elkövetését”. Lásd továbbá a Legfelsőbb Bíróság Kfv.II.39.259/2006/4. számú ítéletét, amelyben foglaltak szerint: „[a] felperesek álláspontjával ellentétben a közvetett bizonyítékok alapján sem kizárt egy jogsértő magatartás megállapítása, ha a közvetett bizonyítékok olyan bizonyító erővel bírnak, olyan logikai láncot alkotnak, amelynek révén a jogsértés elkövetését tanúsítják”.

részesedésről.⁵⁶ A piacfelosztásra irányuló megállapodás révén pedig a versenyár elérésére ösztönző versenynyomás is csökken a vállalkozások számára.

81. A Tpv. 11. §-a alapján nem minősül tiltottnak a megállapodás, ha egymástól nem független vállalkozások között jön létre.

82. A Tpv. 15. §-ának (1) bekezdése szerint nem függetlenek az egy vállalkozáscsoportba tartozó vállalkozások, valamint azok a vállalkozások, amelyeket ugyanazok a vállalkozások irányítanak. A (2) bekezdés szerint egy vállalkozáscsoportba tartozik a vállalkozás azokkal a vállalkozásokkal,

- a) amelyeket a 23. § (2) vagy (3) bekezdésében foglaltak szerint önállóan irányít;
- b) amelyek az a) pont szerint irányítják;
- c) amelyeket a b) pont szerinti vállalkozás az a) pont szerint irányít;
- d) amelyeket az a)-c) pont szerinti vállalkozások és a vállalkozás közül kettő vagy több közösen irányít.

83. A Versenytanács az érintett vállalkozások irányítási viszonyai tekintetében a rendelkezésre álló bizonyítékok, különösen a cégnyilvántartás adatai és az eljárás alá vontak adatszolgáltatásai, valamint az érintett vállalkozások részéről, vagy az érintett vállalkozásokhoz köthetően a vizsgált magatartás tanúsítása során és a jelen eljárásban – tulajdonosi, törvényes képviselői, illetve meghatalmazotti minőségben – eljáró személyek nyilatkozatai alapján azt állapította meg, hogy a VIII. és a XVI. rendű eljárás alá vont vállalkozások – a tulajdonosi kapcsolat, az egyes vállalkozásoknál vezető tisztségviselői tisztséget betöltők személye, illetve a vállalkozások üzletpolitikáját, üzleti döntéseit ténylegesen is meghatározó személyek egybeesése okán – egy vállalkozáscsoportba tartozóknak tekinthetők. Ily módon a VIII. és a XVI. rendű eljárás alá vont vállalkozások egymástól nem független vállalkozásoknak minősülnek, amelynek okán e vállalkozások – egymás közötti – viszonylatában a versenykorlátozó megállapodásokra vonatkozó tilalom nem érvényesül.

84. A fentiek alapján a Versenytanács a VIII., XIII. és XVI. rendű eljárás alá vontak vizsgált magatartását egyik részről a XIII. rendű eljárás alá vont, másik részről az egy gazdasági egységnek tekintendő VIII. és XVI. rendű eljárás alá vontak (a továbbiakban: H&T Kft. - Három Malom csoport) között létrejött megállapodásként értékelte.

85. A Versenytanács szerint a fentiekből az is következik, hogy a vizsgált megállapodás horizontális viszonylatban, versenytársak között jött létre, függetlenül attól, hogy az abban részes egyik cég, a VIII. rendű eljárás alá vont malomipari termék előállítását nem végez.

86. A Versenytanács a vizsgált magatartással kapcsolatos következtetéseit a XIII. és XVI. rendű eljárás alá vontak közötti együttműködési megállapodás tartalma, valamint a VIII., XIII. és XVI. rendű eljárás alá vontak által a közbeszerzési eljárásban tanúsított magatartások, illetve a versenyfelügyeleti eljárás során tett előadásaik elemzésével és értékelésével alakította ki, figyelemmel a vitaminozott liszt gyártásával kapcsolatban feltárt sajátos körülményekre is.

---

⁵⁶ Lásd például Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.618/2008/20. számú ítéletét.

87. A lefoglalt, 2006. július 18-i keltezésű együttműködési megállapodás, amelynek megkötését mindkét aláíró vállalkozás elismerte, arról tanúskodik, hogy a Sikér és a Három Malom az ajánlattételi határidő lejártá (2006. július 19.) előtt felvette a kapcsolatot egymással annak érdekében, hogy megállapodásban rögzítsék, bármely fél a tenderen való sikeres szereplése esetén a másik féllel alvállalkozói szerződést köt a beszállítandó vitaminozott lisztmennyiség felének legyártására, amelynek ellenértékét a feldolgozott termékért járó búzamennyiség fele képezi.

88. A megállapodás szövege azt rögzíti, hogy a szerződő felek a „közbeszerzési pályázaton indultak”, ami arra utal, hogy a megállapodás az ajánlatok benyújtását követően keletkezett. Tekintet nélkül arra, hogy a versenyfelügyeleti eljárásban az ajánlatok benyújtásának pontos időpontja nem vált ismertté, a rendelkezésre álló adatok, így különösen az ajánlatok keltezése alapján, és figyelemmel a megállapodás szövegére, valamint az eljárás alá vontak nyilatkozataira is, megállapítható, hogy a szerződéskötés a Sikér esetében az ajánlat benyújtásával egy napon – a H&T Kft. vonatkozásában is legfeljebb a megállapodás aláírását megelőző napon – történt. Mindez a versenykorlátozó megállapodás létrejötté szempontjából arra utal, hogy a felek közötti kapcsolatfelvétel (ti. az írásos megállapodás előkészítésére irányuló tárgyalások) időben egybeesett a tenderre benyújtandó ajánlataik kialakításával, amit az eljárás alá vontaknak a szerződéskötés körülményeivel kapcsolatos nyilatkozatai is alátámasztanak, miszerint kapacitás problémáik esetleges megoldatlansága esetére kerestek alvállalkozó partnert, amelynek érdekében rövid úton (telefon, fax) felvették egymással a kapcsolatot, ezt követően megállapodásukat egy ügyvéd okiratba foglalta, amelynek aláírására 2006. július 18-i dátummal került sor. Megjegyzi a Versenytanács, hogy maguk a felek ellentmondásosan nyilatkoznak a megállapodás aláírásának az ajánlat beadásához való viszonyáról (lásd 60., illetve 66. pontok). Mindezzel együtt a versenyjogi értelemben vett megállapodás létrejöttének igazolásához az adott körülmény – azaz a szerződés megkötésének napja, annak előkészülete, továbbá az ajánlatok beadásának dátumai – fentiek szerinti feltárása elegendő.⁵⁷

89. A Versenytanács figyelemmel volt arra, hogy a megállapodás szövege és az eljárás alá vontak által a megállapodás megkötésének körülményeivel kapcsolatban tett szóbeli nyilatkozatok is annak létrejöttét a vállalkozások kapacitás korlátaival indokolták. A Versenytanács értékelése szerint ugyanakkor a megállapodás valójában annak biztosítékául szolgált, hogy mindkét vállalkozás mindenképpen részesedést szerezzen a „megrendelésből”, még hozzá fele-fele arányban, mely megállapodás megkötésének egyetlen ésszerű magyarázata a felek versenykorlátozó szándéka, arra más elfogadható magyarázat, racionális ok nincs. Rámutat a Versenytanács, hogy a bírói gyakorlatban sem ismeretlen a sajátos piacfelosztási szándékkal megkötött alvállalkozói együttműködési megállapodás.⁵⁸

90. A megállapodás versenykorlátozó jellege abban áll, hogy az ajánlattételi határidő lejártát, illetve – az ajánlat módosítását, illetve visszavonását lehetővé tévő – tárgyalási szakasz lezárultát megelőzően kötött ilyen megállapodás csökkentti, vagy akár teljes egészében ki is küszöbölheti a megállapodásban részes vállalkozások számára a vesztes kockázatát, és ezzel egyúttal az érdekeltségüket abban, hogy a közbeszerzési eljárásban

---

⁵⁷ A versenyjogi értelemben vett megállapodás létrejöttének értékelése kapcsán hasonló következtetésre jutott a Törvényszék a T-186/06. számú, a Solvay S.A. kontra Európai Bizottság ügyben. E tekintetben lásd különösen az ítélet 137-138. pontjait.

⁵⁸ Lásd többek között a Legfelsőbb Bíróság Kfv.II.39.162/2008/32. számú ítéletét.

nyertes, illetve kedvezőbb ajánlatot tegyenek, mivel a háttér-megállapodásnak köszönhetően, bármelyikük nyereséje esetén – gyakorlatilag – mindketten nyertesekké válhatnak.

91. Az együttműködési megállapodás versenykorlátozó célja abban mindenképpen tetten érhető, hogy a tárgyalási szakaszban az eljárás alá vontaknak lehetőségük lett volna az eredetileg benyújtott ajánlat módosítására, a saját maguk, illetve a másik ajánlattevő által megtettnél kedvezőbb, versenyző ajánlat nyújtására az adott tétel elnyerése érdekében, mivel az ajánlati kötöttség csak a tárgyalások befejeztével állt be. Ilyen esetben egy, az adott tételre pályázó vállalkozások kölcsönös alvállalkozói bevonását biztosító megállapodás még abban az esetben is képes versenykorlátozó hatást kifejteni, ha a részes felek csak ajánlataik benyújtását követően léptek kapcsolatba egymással, mivel a megállapodás az érintett ajánlattevők számára a tárgyalásokon a kedvezőbb ajánlat tételére való ösztönzöttségét jelentősen csökkenti, vagy akár meg is szünteti, sőt, lényegében az ajánlatkérő szempontjából minél kedvezőtlenebb – az ajánlattevők számára viszont annál nagyobb nyereséget hordozó – ajánlat tételére teremt ösztönzöttséget. Ennek okán jelen ügyben a megállapodás versenykorlátozó jellege attól függetlenül fennáll és megállapítható, hogy a felek között az alvállalkozói közreműködésről szóló megállapodás létrejötté az indulni szándékozó vállalkozások ajánlatának benyújtását megelőző vagy azt követő időpontra esik – a körülmények továbbá arra utalnak, hogy a felek közötti kapcsolatfelvétel korábban megtörtént (lásd 88. pont.)

92. Tekintettel arra, hogy az ajánlatok bontását követően az egyes tételekre beérkezett ajánlatok főbb ismérvei – így az ajánlattevő személye, a megajánlott feldolgozási koefficiens és a feldolgozott termékből szállítandó mennyiség mértéke – az ajánlattevők előtt ismeretessé váltak, az ajánlattevő – és egyben az együttműködési megállapodásban részes – vállalkozások a tárgyalási szakaszban tanúsított magatartásukat immár nyilvánvalóan annak tudatában is alakíthatták, hogy a szóban forgó pályázati tételekre rajtuk kívül más vállalkozás nem tett ajánlatot. Ennek következtében a jelen esetben a tárgyalási szakaszban már csak e két vállalkozásra korlátozódott versenyhelyzetben a megállapodás – legalább ezen szakasz tekintetében – a verseny teljes kizárását valósította meg. A fentieket támasztja alá az eljárás alá vontaknak a tárgyalások során tanúsított magatartása is. A tárgyalások során az ajánlatkérő mindkét pályázó mindkét tételre adott ajánlata esetében jelezte, hogy a tételben megjelölt mennyiségű gabonáért szállítandó vitaminozott liszt mennyiségére vonatkozó vállalat alacsonynak tekinti (további hat pályázóval folytatott tárgyalásról készült jegyzőkönyvek tanúsága szerint az ajánlatkérő egy ajánlattevő egyik tételre adott ajánlata esetében járt még el hasonló módon), és magyarázatot kért annak okaira – ami egyben a kedvezőbb ajánlat tételére vonatkozó felhívásnak is tekinthető. Ennek ellenére sem a Sikér, sem a H&T Kft. nem kívánt módosítani az ajánlatán – és a Versenytanács álláspontja szerint, mint azt az alábbiakban még kifejti, az azokkal kapcsolatban adott magyarázat sem tekinthető hitelt érdemlőnek.

93. A megállapodásnak a verseny korlátozására való alkalmassága kapcsán rámutat továbbá arra is a Versenytanács, hogy jelen esetben az ajánlatkérő nyílt eljárást hirdetett, és az alkalmassági követelmények meghatározásán túl további szűkítést a lehetséges ajánlattevők körére nézve nem alkalmazott – azaz elvileg bármely malomipari vállalkozás ajánlatot tehetett a kérdéses két tételre (lásd a fenti 38. pontot). A közbeszerzési eljárás feltételei (így különösen, hogy a termékmintát is tartalmazó ajánlat benyújtására nem egészen két hét állt rendelkezésre), valamint a vitaminozott liszt előállításának sajátosságai (lásd a fenti 47-49., illetve 64. pontokat) folytán azonban a Versenytanács szerint az eljárás alá vontak alappal

számíthattak arra, hogy a már piacon lévő vállalkozásokon – azaz a vitaminozott liszt gyártásával a magyarországi malomipari vállalkozások közül kizárólagosan foglalkozó Sikéren és Három Malmon – túl számottevő versenyt generáló pályázó nem jelentkezik ezekre a tételekre. Erre utalnak a Versenytanács szerint az eljárás alá vontak nyilatkozatai is, amelyek elméletileg lehetségesnek tartják más vállalkozás belépését, azonban az alvállalkozói közreműködés körében maguk is csak a másik fél bevonásában gondolkodnak, illetve a Sikér szerint annak kiválasztásában, hogy mely tételekre pályáznak, szerepet játszott, hogy ezen a piacon a lehetséges konkurensok száma kevesebb. Mindezek alapján, a megállapodással az eljárás alá vontak akár a verseny kizárását, de mindenképpen annak számottevő korlátozását valószínűsíthették meg.

94. A fentiek alapján a Versenytanács értékelése szerint önmagában az irati bizonyítékként rendelkezésre álló együttműködési megállapodás értékelésével levonható az a következtetés, hogy a VIII., XIII. és XVI. rendű eljárás alá vontak magatartása versenykorlátozó célzattal bírt és a közbeszerzési eljárás során alkalmas is volt a verseny korlátozására.

95. Az előzőekben rögzítetteken túl a megállapodás körülményeivel és az eljárás alá vontaknak a közbeszerzési eljárás keretében tanúsított magatartásával kapcsolatban rendelkezésre álló bizonyítékok (ideértve az azokkal kapcsolatban tett eljárás alá vonti előadásokat is) a Versenytanács szerint összességében arra is utalnak, hogy a VIII., XIII. és XVI. rendű eljárás alá vontak között nem elsősorban az alvállalkozói közreműködés, hanem valójában a tenderen elnyerhető tételek felosztása, illetve az annak elérése érdekében tanúsítandó magatartásuk tekintetében is előzetes egyeztetésre került sor, mely versenykorlátozó célú megállapodás megtartásának biztosítékát jelentette a külön szerződésben is rögzített alvállalkozói együttműködés. A Versenytanács szerint számos, a fentiekben és az alábbiakban részletezett körülmény mutat a tender eredményének befolyásolásával kapcsolatos megállapodásra, függetlenül attól, hogy maga az együttműködési megállapodás kifejezetten a benyújtandó ajánlatokkal kapcsolatos kikötést vagy azok előzetes egyeztetésére utaló fordulatot nem tartalmaz. (Mindez összhangban van azzal a versenyjogi gyakorlatban követett megközelítéssel, mely szerint a versenykorlátozó megállapodás létrejötte ritkán igazolható pusztán egy polgári jogi értelemben vett szerződés révén, az eset összes körülményeinek mérlegelése révén szükséges elvégezni az értékelést – lásd 79. pont.)

96. A közbeszerzési eljárásról induló Sikér és H&T Kft. - Három Malom csoport – egymáshoz képest fordított módon – az egyik vitaminozott liszt beszállítására kiírt tételre magasabb, a másik tételre jóval alacsonyabb koefficiens értékű ajánlatot adtak (a magasabb érték nagyobb mennyiségű feldolgozott termékre vonatkozó vállalást jelentett), ily módon a Sikér inkább a 37. tétel, míg a H&T Kft. - Három Malom csoport inkább az 53. tétel elnyerésére törekedett.

97. Mindkét ajánlattevő szerint az ajánlat kialakítását (a megajánlott koefficiens értéket) nagyban befolyásolta az egyes tételek esetében feldolgozásra átadott gabona eltérő minősége. A Versenytanács szerint azt, hogy az adott tételre benyújtott ajánlattevői ajánlatok – az egyes ajánlattevők esetében pedig a különböző tételekre beadott ajánlatok – közötti eltérés ilyen módon és mértékben a gabonatételek minőségére lenne visszavezethető, önmagában kétséges teszi, hogy az eljárás alá vontak a gabona minőségét az azonos felhasználási cél ellenére a két tétel esetében éppen ellentétesen értékelték, önmagában őrlésre alkalmatlannak nevezve a másik által megfelelő minőségűnek ítélt búzát (és viszont) – mely magyarázatok ellentmondását későbbi nyilatkozataik sem oldják fel. A tárgyalások során a H&T Kft. a

termék bevezetése során alkalmazott kedvező árral indokolta még – az ajánlatkérő által alacsonynak tartott – vállalását, aminek ugyanakkor a Versenytanács szerint éppen magasabb mennyiségi vállalást kellett volna eredményeznie, ahogy a Sikér részéről az árfolyam-változásra történő hivatkozás sem mondható relevánsnak, mivel azt az ajánlattételi dokumentáció – mintegy elszámolási árként – rögzítette. Mindezek alapján a Versenytanács szerint az eljárás alá vontak nem adtak ésszerű, koherens magyarázatot arra, hogy adott tételre vonatkozó ajánlatukat miért éppen adott módon alakították ki – illetve miért nem láttak módot később sem kedvezőbb ajánlat megtételére.

98. Hasonlóan ellentmondásosnak bizonyultak és nem szolgáltak ésszerű magyarázattal az eljárás alá vontak nyilatkozatai abban a tekintetben sem, hogy miért volt szükséges az alvállalkozói bevonásról szóló megállapodás megkötése. A Versenytanács szerint az eljárás alá vontak által a szerződés megkötésére vonatkozó magyarázatok – miszerint csomagolókapacitásuk szűkössége következtében egyfajta biztosítékként kötötték meg a megállapodást, igyekezvén elkerülni azt a helyzetet, hogy késedelmesen teljesítsenek, vagy ne teljesítsenek – látszólag ugyan racionális indokot adnak a magatartásra, valójában azonban nem alkalmasak annak cáfolatára, hogy versenykorlátozó magatartást tanúsítottak. A csomagolókapacitás szűkösségére vonatkozó előadások révén ugyanis éppen azt a helyzetet vázolják fel, hogy egy hasonló helyzetben levő, racionálisan működő – a nem-, vagy késedelmes teljesítés elkerülésére törekvő – vállalkozás valójában csak az egyik vizsgált tételre lett volna képes pályázni.

99. Magyarázatuk szerint annak érdekében, hogy mindkét tételre való pályázat beadása esetére elkerüljék a késedelmes teljesítéssel járó kockázatot, alvállalkozót kerestek, amelynek révén növelni képesek a nyerési esélyeiket. Az alvállalkozói együttműködés keretében történetesen az a két vállalkozás találta meg egymást, amelyek az adott időszakban már jelen voltak a vitaminozott liszt piacán, azaz érdeklődésük ezen piaci szegmens iránt nyilvánvaló volt. Ez az egybeesés azt jelentette, hogy a két fél képessé vált kikerülni azt az adott körülmények között – az egyébként a piaci kockázatot önállóan vállaló, egymással össze nem játszó versenytársi magatartás esetén óhatatlanul – felmerülő kockázatot, hogy a két tétel közül mindketten ugyanazt (az egyet) választják ki – értve ezalatt akár azt a helyzetet, hogy csupán egy tételre tesz ajánlatot, akár azt, hogy a tárgyalási szakaszban az egyik tétellel kapcsolatban tart fenn versenyképes ajánlatot – és így kénytelenek versenyezni a tételért, azaz egyikük nem lesz képes nyerni. Az eljárás alá vontak által adott magyarázat szerint látszólag teljesen jogszerű és racionális kölcsönös alvállalkozói megállapodás tehát mindenképpen piacfelosztást tükröz: mindkét vállalkozás elindul mindkét tenderen és egyet biztosan képes lesz megnyerni és ott le is gyártani, becsomagolni és leszállítani határidőre a terméket.

100. Az alvállalkozói megállapodásra adott magyarázat életszerűségét kétségessé teszi az is, hogy a mindkét félnél – kölcsönösen – felmerülő esetleges kapacitáshiány kockázatának tudatában ésszerűen eljáró vállalkozások kötnek-e ilyen tartalmú szerződést. Ráadásul, még ha alappal állítja is a vállalkozás, hogy a szóban forgó időszakban a termékeinek kicsomagolását speciális körülmények között (működését tekintve kevésbé kiszámítható, bérelt eszközzel) kellett megoldania, ez nem ad versenyjogi szempontból elfogadható magyarázatot arra, hogy miért éppen a vitaminozott liszt gyártására szintén berendezkedett versenytársával szükséges – egymás kölcsönös bevonásáról rendelkező – alvállalkozói megállapodást kötnie, különös tekintettel arra, hogy a vitaminozott liszt előállításának sajátosságai az órlemény előállítás, és nem a csomagolás fázisában jelentkeznek. Egyebekben megjegyzi a Versenytanács azt is, hogy a megállapodás szövegszerűen sem az esetlegesen

felmerülő kapacitásprobléma kezelésére szolgáló feltételes jelleggel, hanem kijelentette, hogy a felek egymást kölcsönösen bevonják alvállalkozóként (lásd 50. pont).

101. Mindezek alapján a Versenytanács szerint szintén arra lehet következtetni, hogy az alvállalkozói bevonásról szóló megállapodás nem a fentiekben hivatkozott indokok mentén jött létre, annak gazdaságilag ésszerű és egyben jogszerű magyarázatával az eljárás alá vontak nem tudtak szolgálni. Arra, hogy a megállapodás valódi célja nem az alvállalkozói közreműködés szükségessége – azaz a csomagolókapacitás biztosítása – volt, utal az a körülmény is, hogy az eljárás alá vontak alvállalkozói megállapodásukat az ajánlatkérő előtt nem fedték fel annak ellenére, hogy a 10 %-ot meghaladó mértékben igénybe venni kívánt alvállalkozót ajánlatukban kötelesek megnevezni (és például az alkalmasságát igazolni) – és a megállapodás szövege alapján egyértelműen megállapítható, hogy az alvállalkozói bevonás a teljes mennyiség 50 %-ára vonatkozott. Tették mindezt úgy, hogy az ajánlatok benyújtásakor még – nyilatkozatuk szerint – bizonytalanok voltak abban a tekintetben, hogy a szűkös határidőkre figyelemmel képesek lesznek a rendelkezésre álló – saját tulajdonú vagy bérelt – kapacitásuk felhasználásával teljesíteni.

102. Összegezve a fentieket, a Versenytanács szerint az eljárás alá vontak alvállalkozói bevonásról rendelkező megállapodása valójában az eljárás alá vontak között létrejött azon megállapodás része volt, amely a tenderen elnyerhető két tétel egymás közötti felosztására irányult. A megállapodás alapján a megpályázható két tétel egyikére a Sikér, a másikra a H&T Kft. - Három Malom csoport adott kedvezőbb ajánlatot, amelyet a közbeszerzési eljárás során módosítás nélkül fenntartottak. Ehhez kapcsolódóan az ajánlatok benyújtásával lényegében egyidejűleg az eljárás alá vontak – mintegy biztosítékként – olyan háttér-megállapodást is kötöttek, amely a vállalkozások 50 %-os mértékű alvállalkozói bevonásával biztosította a piacfelosztó megállapodásban foglaltak megvalósítását.

VII.2.3. A megállapodás versenykorlátozó célja, illetve hatása

103. A Tpv. 11. §-a három, egymástól külön választható magatartást rögzít olyannak, amely versenyjogi jogsértés megállapításának alapjául szolgálhat. Az (1) bekezdés szerint tilos az a vállalkozások közötti megállapodás, amely a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását, vagy torzítását célozza (első magatartás), vagy ilyen hatást fejthet ki (második magatartás), illetve fejt ki (harmadik magatartás). A törvény tehát egyaránt jogellenesnek minősíti a versenykorlátozás célzatát, az arra való alkalmasságot, vagyis a potenciális hatást, illetve a tényleges hatást.

104. A joggyakorlat alapján versenykorlátozás a célja az olyan magatartásnak, amely természeténél fogva magában hordozza a versenykorlátozás lehetőségét. Számos tényezőtől függ, hogy egy megállapodásnak célja volt-e a verseny korlátozása. A döntés célja levezethető annak szövegéből, objektív törekvéseiből, a döntés jogi és gazdasági környezetéből, valamint a felek magatartásából, nem a felek szubjektív akaratát kell figyelembe venni. Amennyiben a versenyfelügyeleti eljárás során megállapítást nyer, hogy egy megállapodás létezik, és az a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását akár csak célozza is, a versenyjogi jogsértés megvalósul. Ebben az esetben a jogsértés megállapításához a megállapodás piaci hatásának vizsgálata elvileg szükségtelen.⁵⁹

---

⁵⁹ Lásd a Legfelsőbb Bíróság Kfv.IV.37.058/2009/12. számú végzését, valamint a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.650/2010/7. és 2.Kf.27.408/2010/5. számú ítéleteit.

105. A Versenytanács értékelése szerint a vizsgált piacfelosztásra irányuló, versenytársak közötti megállapodás céljában versenykorlátozónak minősül. A piac felosztását célzó megállapodások – az ármeghatározásra irányuló megállapodások mellett – a legsúlyosabb versenyjogi jogsértések közé tartoznak. A Versenytanács szerint a megállapodás ugyanakkor nemcsak a verseny korlátozását célozta, hanem az eljárás alá vontak piaci helyzetére és a közbeszerzési eljárás során tanúsított magatartására figyelemmel versenykorlátozó hatást is fejthetett ki.

VII.2.4. Az érintett piac és a csekély jelentőségű megállapodásokra vonatkozó szabály alkalmazásának kizártsága

106. Egy magatartás versenyhatásai az érintett piacon vizsgálhatók. A Tpv. 14. §-ának (1) bekezdése alapján az érintett piacot a megállapodás tárgyát alkotó áru és a földrajzi piac figyelembevételével kell meghatározni. A (2) bekezdés alapján a megállapodás tárgyát alkotó árun kívül figyelembe kell venni az azt a felhasználási célra, az árra, a minőségre és a teljesítés feltételeire tekintettel ésszerűen helyettesíthető árukat (keresleti helyettesíthetőség), továbbá a kínálati helyettesíthetőség szempontjait. A (3) bekezdés szerint földrajzi terület az, amelyen kívül a fogyasztó nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut beszerezni, vagy az áru értékesítője nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut értékesíteni.

107. A Tpv. 13. §-a szerint nem esik a tilalom alá a megállapodás, ha csekély jelentőségű. Csekély jelentőségű a megállapodás, ha a megállapodást kötő feleknek és az azoktól nem független vállalkozásoknak az együttes részesedése az érintett piacon a tíz százalékot nem haladja meg, kivéve, ha az a) a vételi vagy az eladási árak versenytársak közötti közvetlen vagy közvetett meghatározására, vagy b) a piac versenytársak által történő felosztására vonatkozik.

108. A piac meghatározásának alapvető célja mind a termékek, mind a földrajzi terület dimenziójában az, hogy azonosítsa a vállalkozás azon tényleges versenytársait, amelyek képesek korlátozni a megállapodásban érintett vállalkozások magatartását és megakadályozni azokat abban, hogy a tényleges verseny kényszerítő erejétől függetlenül viselkedjenek.

109. A jelen versenyfelügyeleti eljárásban versenyjogilag értékelhető magatartásokat a vállalkozások közbeszerzési eljárás keretében tanúsították. A jelen ügyben rendelkezésre álló adatok arra utalnak – figyelemmel többek között az ajánlati felhívásban és dokumentációban a beszerzés tárgyát illetően tett meghatározásokra, valamint a vizsgált megállapodás tárgyára –, hogy érintett árupiacnak az MVH által 2006 júliusában intervenciós raktárakból származó gabona élelmiszersegélyként történő feldolgozására és meghatározott raktárakba történő szállítására meghirdetett közbeszerzési eljárás keretében kiírt BL-65 típusú vitaminozott liszt beszállítása minősülhet. Az intervenciós raktárak és a feldolgozott termék beszállítására meghatározott raktárak elhelyezkedése, valamint a termékek gazdaságos szállítási távolsága arra mutatnak, hogy földrajzi értelemben érintett piacnak Magyarország területe tekinthető.

110. A Versenytanács megjegyzi ugyanakkor, hogy az érintett piac pontosabb meghatározását, azzal kapcsolatos végkövetkeztetés levonását jelen eljárásban nem tartja szükségesnek. Mint azt a bíróság már több ízben megerősítette, kartellek esetében az érintett piac meghatározásának elsődleges jelentősége nincs. Az érintett piac földrajzi, illetve áru-szempontból való meghatározását a Tpv. kifejezetten a csekély jelentőségű jelleg meg, vagy meg nem állapítása szempontjából szabályozza. Amennyiben a megállapodás

ármeghatározásra vagy piacfelosztásra irányul, még a megállapodás csekély jelentősége esetén is kizárt, hogy ennek okán ne essen a versenykorlátozó megállapodásokra vonatkozó tilalom alá.⁶⁰ Tekintettel arra, hogy a jelen ügyben vizsgált megállapodás célja piacfelosztásra irányul, az érintett piac meghatározása a jogsértés megállapíthatóságát nem befolyásolja, és a tilalom alól a csekély jelentőség miatti kivétel alkalmazása – a Tpvt. 13. §-ának (2) bekezdése alapján – nem merülhet fel.

111. Mint arra a Versenytanács fentebb is utalt, a közbeszerzési eljárás ajánlati felhívása közzétételének időpontjában vitaminozott liszt gyártásával – a magyarországi malomipari vállalkozások közül – a XIII. és a XVI. rendű eljárás alá vont foglalkozott. Mindez nem zárja ki, hogy a megfelelő technológiával rendelkező más malomipari vállalkozások – az előírt vitaminkombináció beszerzésével – potenciálisan szintén képesek legyenek vitaminozott liszt előállítására, azonban a Versenytanács álláspontja szerint – szintén a fentebb már kifejtettek alapján, elsősorban az ajánlat benyújtására rendelkezésre álló határidő szűkössége okán – az eljárás alá vontak alappal számíthattak arra, hogy a már piacon lévő vállalkozásokon, azaz magukon a XIII. és a XVI. rendű eljárás alá vontakon túl számottevő versenyt generáló pályázó nem jelentkezik ezekre a tételekre.

VII.2.5. A vizsgált magatartás mentesülésének lehetősége

112. A Tpvt. 17. §-a alapján mentesül a 11. §-ban foglalt tilalom alól a megállapodás, ha

- a) az hozzájárul a termelés vagy a forgalmazás ésszerűbb megszervezéséhez, vagy a műszaki vagy a gazdasági fejlődés előmozdításához, vagy a környezetvédelmi helyzet vagy a versenyképesség javulásához;
- b) a megállapodásból származó előnyök méltányos része a fogyasztóhoz jut;
- c) a gazdasági verseny velejáró korlátozása vagy kizárása a gazdaságilag indokolt közös célok eléréséhez szükséges mértéket nem haladja meg; és
- d) nem teszi lehetővé az érintett áruk jelentős részével kapcsolatban a verseny kizárását.

113. A versenyfelügyeleti eljárásban annak bizonyítása, hogy valamely magatartás sérti a Tpvt. 11. §-át, a hatóságot terheli, míg a – Tpvt. 20. §-ára figyelemmel – a tilalom alóli mentesülés bizonyítása azt terheli, aki a mentesülésre hivatkozik. A következetes, bíróság által is megerősített versenyjogi gyakorlat szerint adott megállapodásnak mind a négy feltételt teljesíteni kell egyszerre, következésképpen egy feltétel nem teljesítése már a mentesülés hiányát eredményezi.⁶¹

114. Az eljárás alá vontak a megállapodásuk lehetséges mentesülése kapcsán a Tpvt. 17. §-ára nem hivatkoztak, illetve az eljárás során nem terjesztettek elő olyan érvelést vagy bizonyítékokat, amelyek révén a 17. §-ban foglalt fordulatok fennállását kívánták volna igazolni (ehelyett alapvetően vitatták, hogy megállapodásuk versenykorlátozó jelleggel hordozna). A Szécsény-Mill a Versenytanács előzetes álláspontjára tett észrevételei között utalt arra, hogy a rendelkezésre álló idő nem volt elegendő a megállapodás mentesülésére vonatkozó érveik előterjesztésére, anélkül azonban, hogy akár csak jelezte volna, mely

---

⁶⁰ Lásd a Legfelsőbb Bíróság Kfv.IV.37.258/2009/8. és Kfv.IV.37.236/2009/11. számú ítéleteit.

⁶¹ Lásd például a Legfelsőbb Bíróság Kf.II.40.072/2000/5. és a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.314/2005/6. számú ítéleteit.

indokok szolgálhatnának a megállapodás mentesülésére (amelynek kifejtése vagy alátámasztása további időt igényelt volna számukra). A Versenytanács szerint mindezek alapján az eljárásban a vizsgált megállapodás kapcsán a Tpvt. 17. §-ában foglalt feltételek fennállása nem igazolt – illetve érdemben nem is volt vizsgálható.

115. Megjegyzi a Versenytanács, hogy elméletileg ugyan bármely megállapodás mentesülhet a Tpvt. 17. §-a alapján, így a versenykorlátozó céllal rendelkező magatartások is, ám a piac felosztását célzó – így a versenyzés legfontosabb tényezőit kizáró, a versenykorlátozás legsúlyosabb formáját öltő – megállapodások kapcsán vélhetően kivételes jelleggel nyerhet csak igazolást a tilalom alóli mentesülés valamennyi feltételének teljesülése.

VII.2.6. Összegzés

116. Mindezek alapján a Versenytanács következtetése szerint a VIII., a XIII. és a XVI. rendű eljárás alá vont vállalkozások a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal által „Intervenciók gabonakészletekből származó élelmiszersegélyek előállítása és a megrendelő által meghatározott raktárakba történő szállítása” tárgyában, 2006 júliusában kiírt közbeszerzési eljárás kapcsán versenykorlátozó magatartást tanúsítottak azzal, hogy a vitaminozott liszt beszállítására vonatkozó pályázati tételek kapcsán felosztották egymás között a piacot. Az eljárás alá vont vállalkozások ezzel a magatartásukkal megsértették a Tpvt. 11. §-ának (1) bekezdését, különös tekintettel a (2) bekezdés d) pontjára.

VIII.

Bírság kiszabása

117. A Tpvt. 77. § (1) bekezdése szerint az eljáró versenytanács – egyebek mellett – megállapíthatja a magatartás törvénybe ütközését, a Tpvt. 78. §-ának (1) bekezdése szerint bírságot szabhat ki a törvény megsértőivel szemben. A kiszabandó bírságnak egyrészt arányosnak kell lennie az elkövetett jogsértéssel, másrészt elrettentő erőt is kell hordoznia. A bírság összege legfeljebb a vállalkozás, illetve annak – a határozatban azonosított – vállalkozáscsoportnak a jogsértést megállapító határozat meghozatalát megelőző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet, amelynek a bírsággal sújtott vállalkozás a tagja. A (3) bekezdés rögzíti, hogy a bírság összegét az eset összes körülményeire – így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő felek piaci helyzetére, a magatartás felróhatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartására, a törvénybe ütköző magatartás ismételt tanúsítására – tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a fogyasztók, üzletfelek érdekei sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg.

118. Következetes bírói gyakorlattal megerősített az a megközelítés, mely szerint a bírság kiszabásának célja az, hogy a vállalkozásokat visszatartsa a tisztességtelen piaci magatartástól és egyúttal megteremtse a gazdasági verseny tisztességét. Ez a cél pedig csak olyan mértékű bírsággal valósítható meg, amely a versenyjogsértést megvalósító vállalkozásnak érezhető megterhelést jelentő anyagi hátrányt okoz.⁶²

119. A Versenytanács megítélése szerint a kiszabandó bírságnak arányosnak kell lennie az elkövetett jogsértés súlyával, figyelembe véve az elkövető vállalkozás jogsértésben betöltött szerepét, valamint a jogsértés elkövetésekor megfigyelhető piaci súlyát, méretét. A bírságnak, mint a jogsértés szankciójának, be kell töltenie a jogsértésért járó büntetés szerepét, továbbá kellő elrettentő erőt is kell hordoznia, amely biztosítja egyrészt, hogy az adott vállalkozás ne legyen érdekelt elkövetni további jogsértést, másrészt kellő üzenetet küldjön más vállalkozások számára is abban a tekintetben, hogy az adott súlyú jogsértés kellő szankcióval jár.⁶³

120. A Versenytanács a bírság kiszabása során a Tpv. 78. §-ában és különösen annak (3) bekezdésében meghatározott szempontrendszer szerinti mérlegelést végzett. Előjáróban megjegyzi a Versenytanács, hogy a bírság kiszabása – illetve eleve a jelen eljárással érintett tényállás – kapcsán nem vethető fel alappal, hogy a Vj-69/2008. számú versenyfelügyeleti eljárásban történt marasztalásra tekintettel a jelen ügyben alkalmazott szankció kétszeres joghátrányt jelentene a vállalkozás számára, illetve sértené az arányosság elvét. A Vj-69/2008. számú eljárás a jelen eljárásban vizsgálttól eltérő tényállásra terjedt ki.

121. A bírság összegének meghatározásakor jelen ügyben a Versenytanács a jogsértéssel érintett tenderek értékéből (lásd a fenti 42. pontot) indult ki. A jogsértés súlyossága kapcsán a Versenytanács figyelembe vette, hogy a feltárt, versenytársak közötti piacfelosztó megállapodásként megvalósuló magatartás a versenyjogi jogsértések legsúlyosabb formájának minősül. A jogsértés súlyának mérlegelése során a Versenytanács figyelemmel volt továbbá arra, hogy a jogsértő magatartást közbeszerzési eljárás keretében tanúsították a marasztalt vállalkozások, ily módon magatartásuk közpénzek felhasználását érintette, valamint, hogy a beszerzés tárgyát rászorulóknak juttatandó élelmiszersegély képezte, ily módon magatartásuk gazdaságilag nehezebb, kiszolgáltatottabb helyzetben lévő fogyasztók érdekeinek sérelmével valósult meg. A jogsérelem súlyához tartozóan a Versenytanács tekintettel volt arra, hogy a magatartás nemcsak a verseny korlátozását célozta, hanem alkalmas is volt versenykorlátozó hatás kiváltására.

122. A Versenytanács – az eljárás alá vontak felróhatósága körében – nem tudta enyhítő körülményként figyelembe venni az eljárás alá vontak azon hivatkozását, hogy vállalkozások a megállapodás megkötése során jóhiszeműen, versenykorlátozó szándék nélkül jártak volna el, tekintettel arra, hogy a Versenytanács értékelése szerint a megállapodás versenykorlátozó célzattal jött létre, illetve az ajánlattevő vállalkozások alvállalkozói megállapodásukat az ajánlatkérő előtt sem fedték fel.

123. A Versenytanács a XIII. rendű eljárás alá vont vállalkozás vonatkozásában súlyosító körülményként értékelte, hogy a jelen eljárásban feltárt jogsértő megállapodás megkötését megelőzően már egy alkalommal (lásd a fenti 19. pontot) megállapította ezen vállalkozásról versenyfelügyeleti eljárást lezáró határozatában, hogy a verseny korlátozására alkalmas piacfelosztó magatartás részese volt és szabott ki bírságot emiatt.

⁶² Lásd például a Legfelsőbb Bíróság Kf.III.27.599/1995/3. számú ítéletét.

⁶³ Lásd például a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.314/2008/8. számú ítéletét.

124. A Versenytanács az egyes vállalkozásokra kiszabandó bírság mértékének meghatározásakor figyelembe vette a vállalkozások méretét, illetve piaci helyzetét. A kiszabandó bírság arányosságának felmérése kapcsán – a jogsértés súlya tükrében, illetve amellet – figyelemmel volt a Versenytanács az adott ágazat, és az egyes jogsértő vállalkozások sajátos gazdasági környezetére – mérlegelve az egyes vállalkozások pénzügyi nehézségekre történő hivatkozását is. A VIII. és XVI. rendű eljárás alá vontak súlyos pénzügyi helyzetükkel összefüggésben hivatkoztak arra, hogy folyamatban van végelszámolásuk. A Versenytanács szerint a végelszámolási eljárás ténye – amely a vállalkozás működésének megszüntetésére irányuló tulajdonosi döntés folyamata – önmagában nem támasztja alá a vállalkozás kivételesen súlyos pénzügyi helyzetét, illetve azt, hogy a tulajdonosok ez okból határozták volna el a vállalkozás megszüntetését, különös tekintettel arra, hogy a végelszámolás szabályai⁶⁴ szerint végelszámolásnak abban az esetben lehet helye, ha a cég nem fizetéképtelen. A Versenytanács úgy ítélte meg továbbá, hogy a XIII. rendű eljárás alá vont által a pénzügyi helyzetének bemutatására előterjesztettek – a fentiek szerinti mérlegeléssel kikalkulált bírságösszeg nagyságára is figyelemmel – a bírság csökkentését nem alapozzák meg, továbbá a részletekben történő teljesítés engedélyezését sem indokolják.

125. A Versenytanács megvizsgálta azt is, hogy az így kalkulált bírságösszeg nem haladja-e meg a Tpv. 78. §-ának (1), illetve (2) bekezdésében meghatározott, különböző számítási módszerek szerinti bírságmaximumot. Ennek kapcsán megállapította, hogy a kiszabott bírság összege nem haladja meg az adott vállalkozás, illetve vállalkozáscsoport Tpv. 78. §-ának (2) bekezdése szerinti utolsó hitelesen lezárt üzleti évben – azaz 2010-ben – elért nettó árbevételének 10 %-át.

126. A VIII. és XVI. rendű eljárás alá vont vállalkozásokat a Versenytanács egyetemlegesen kötelezte a bírság megfizetésére, mivel azok – a határozatban kifejtettek szerint – versenyjogi szempontból egy gazdasági egységnek minősülnek, mely okból a jogsértésben betöltött szerepük és érdekeltségük sem választható szét.

IX. Eljárási kifogások

IX.1. Védekezéshez való jog

127. A XIII. rendű eljárás alá vont szerint az előzetes álláspontra történő nyilatkozattételre biztosított határidő rendkívül rövid volt arra, hogy a megállapításokra érdemben megfelelően tudjon reagálni az ügyfél, illetve különösen méltánytalan arra tekintettel, hogy a Versenytanácsnak jóval hosszabb idő állt rendelkezésére előzetes álláspontja kialakítására.

---

⁶⁴ Lásd a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény VIII. fejezetét.

128. A VIII. és a XVI. rendű eljárás alá vontak szintén kifogásolták, hogy az előzetes álláspont kézhezvételétől számítva csupán két hét állt rendelkezésükre az írásos nyilatkozat elkészítésére, ezzel a Versenytanács nem hagyott kellő időt a védekezésük kifejtésére, és így a tárgyalásra való felkészülésre, ami sérti a védekezéshez való jogukat, és konkrétan a Tpv. 74. §-a (2) bekezdését. Ugyancsak a védekezési jog gyakorlását korlátozta, hogy az iratbetekintésre csak 2011. május 31-én biztosított időpontot a Versenytanács, majd az iratbetekintés során lemásolt iratokat hiányosan kapták meg, illetve bizonyos iratok, így például a nyilvánvalóan az akta részét képező vizsgálati jelentés, nem is volt megtalálható az iratok között.

129. A Versenytanács szerint az eljárás alá vontak kifogása alaptalan. Azzal együtt, hogy a Versenytanács szerint az előzetes álláspont kézhezvétele és a kitűzött tárgyalási időpont között eltelt, ténylegesen három hetes időtartam az eljárás alá vontak állításával szemben általában véve – más ügyekhez viszonyítottnak – sem minősül „szokatlanul rövidnek”, a jelen ügyben különösen nem tekinthető annak. Az eljárás alá vontak előzetes állásponttal kapcsolatos védekezésének kialakítására, nyilatkozattételére biztosított hosszabb időt indokolhatja – többek között – az előzetes álláspontban kifogásolt magatartással érintett ügyfelek számossága, a tényállás és a bizonyítékok összetett jellege, a felhasznált bizonyítékok forrása és számossága, a hosszabb vizsgált időszak – mely körülmények egyike sem fenn a jelen esetben, és nem önmagában az, hogy a vizsgálat tárgya kartellmegállapodás. A Versenytanács ezért a VIII. és a XVI. rendű eljárás alá vontaknak a tárgyalás elhalasztására irányuló kérelmét elutasította.⁶⁵ A XIII. rendű eljárás alá vont esetében – tekintettel arra, hogy az eljárás alá vontak a nyilatkozattételre biztosított határidő meghosszabbítására irányuló kérelme és az előzetes álláspontra tett részletes észrevételei egy napon érkeztek meg a GVH-hoz – a Versenytanács a kérelmet okafogyottnak tekintette, amelyről rövid úton tájékoztatta a XIII. rendű eljárás alá vont jogi képviselőjét.⁶⁶

130. A XVI. rendű eljárás alá vont iratbetekintéssel kapcsolatos kifogása tekintetében a Versenytanács rögzíti, hogy az eljárás alá vont jogi képviselője a meghatalmazásának benyújtását követő napon lehetőséget kapott az iratbetekintésre. Mindazzal együtt, hogy az iratbetekintés során az eljárás alá vont képviselője a kérdéses iratot teljes egészében megismerte, és – az erről szóló feljegyzés tanúsága szerint – a másolatban kért iratokat, köztük az utóbb részben hiányosnak nevezett iratot is átvette, a Versenytanács a kifogás nyomán a tárgyaláson szünet elrendelésével lehetőséget biztosított az eljárás alá vontak a kérdéses iratba való – ismételt – betekintésbe.⁶⁷ Az iratbetekintés során az ügyirat részét képező vizsgálati jelentés megismerésére az eljárás alá vontak a Tpv. 55. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel nem volt módja, mivel a vizsgálati jelentés az ügyindítás – szélesebb – tárgyához tartozó, azonban az előzetes állásponttal nem érintett további vizsgált magatartásokra vonatkozóan feltárt, az eljárásban a Vj-134/2008/252. számú végzés meghozatalát megelőzően részt vett ügyfelek és az eljárás alá vontakon kívüli harmadik személyek üzleti titkaira kiterjedő adatokat is tartalmazza. Tekintettel arra, hogy a Tpv. 73. §-ának (1) bekezdése alapján az ügyféllel – éppen a védekezéshez való jogának biztosítása érdekében – a Versenytanács előzetes álláspontját kell közölni, és nem a vizsgálati jelentést, továbbá, hogy az eljárás során összegyűjtött bizonyítékokat – beleértve az előzetes

---

⁶⁵ Vj-134/2008/260., Vj-134/2008/261., Vj-134/2008/262. sz. iratok

⁶⁶ Vj-134/2008/265., Vj-134/2008/269. sz. iratok

⁶⁷ Vj-134/2008/272. sz. irat

álláspontban rögzített tényállás alapjául szolgáló bizonyítékokat – az eljárás alá vont megismerhette, a Versenytanács szerint a védekezéshez való jog ez okból sem sérülhetett.

131. A védekezéshez való joguk sérelmére hivatkozással a VIII. és XVI. rendű eljárás alá vontak általánosságban kifogásolták, hogy az iratok között megismert egyes ügyféli meghallgatásokat tartalmazó, a vizsgálók által készített jegyzőkönyvek hiányosak. Az általános kifogás kapcsán példaként hivatkozott a Vj-134/2008/110., illetve a Vj-134/2008/223. számú iratra. Előadásuk szerint a Vj-134/2008/110. számú irat esetében a jegyzőkönyvből nem állapítható meg pontosan, hogy milyen kérdésre válaszolt adott esetben a meghallgatott ügyfél, a Vj-134/2008/223. számú irat esetében a jegyzőkönyvben egy mondat nincs befejezve. Álláspontjuk szerint, tekintettel arra, hogy az adott meghallgatásokkal kapcsolatban magnófelvétel nem áll rendelkezésre, mindez a jegyzőkönyvek bizonyítékként való felhasználását korlátozott mértékben teszi lehetővé, mivel nem tudják megítélni, hogy az esetleges hiányosságok a rögzített tényálláshoz milyen mértékben és mennyiben kötődnek.

132. A VIII. és XVI. rendű eljárás alá vontak nyilatkozatára reagálva a XIII. rendű eljárás alá vont is kifogásolta, hogy a Vj-134/2008/223. számú iratban éppen az adott tenderen való konkrét indulási körülményekkel összefüggő kérdés nem kerül megválaszolásra, illetve a jegyzőkönyvben egy befejezetlen mondat is található.

133. A Versenytanács szerint az eljárás alá vontak fenti kifogása is alaptalan. Előjáróban megjegyzi a Versenytanács, hogy az eljárás alá vontak kifogása túlzottan általános, nem jelöli meg, hogy a jegyzőkönyvezés módja tekintetében felhozottak a tényállás megállapítását milyen módon befolyásolhatták, illetve milyen módon lehetnének relevánsak a rögzített tényállás megállapítása szempontjából – figyelemmel arra is, hogy a jegyzőkönyvezés módja megfelelt a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) – jelen ügyben irányadó – 39. §-ának, valamint, hogy az ügyfélnek (és esetlegesen jelen lévő jogi képviselőjének) a jegyzőkönyvezés folyamata során és annak elolvasása után egyaránt lehetősége volt jelezni, ha azzal nem ért egyet, vagy a jegyzőkönyv kiegészítését kéri. Rámutat továbbá a Versenytanács, hogy a jegyzőkönyvben foglaltakat az adott ügyfél aláírásával is hitelesítette. A Vj-134/2008/110. és a Vj-134/2008/223. számú iratokkal kapcsolatban konkrétan hivatkozott jegyzőkönyvi kitételek a – jelen határozattal, illetve az előzetes állásponttal kifogásolt – jogsértés bizonyítása, tényállás feltárása, valamint az ügyben feltárt közvetlen irati bizonyíték (együttműködési megállapodás) értékelése szempontjából sem relevánsak. Mindezek alapján a Versenytanács szerint a jegyzőkönyvezés módja, illetve a konkrétan megjelölt jegyzőkönyvi kitételek sem az eljárás alá vontak védekezéshez való jogának gyakorlását, sem az adott bizonyíték bizonyító erejét nem korlátozzák, illetve a jelen ügyben megállapított jogsértés bizonyítása szempontjából nem is relevánsak.

IX.2. Ártatlanság véelme

134. A XVI. rendű eljárás alá vont hivatkozik arra, hogy az Európai Unió Alapjogi Chartájának 48. cikke (1) bekezdésében és az emberi jogok védelméről szóló európai egyezmény 6. cikkének (2) bekezdésében rögzített ártatlanság véelme az Európai Bíróság gyakorlata szerint a kartell eljárásokban is megilleti a vállalkozásokat. A bizonyítás hiányosságai elfogadhatatlanok egy kartelleljárásban, mert az súlyosan sérti az ártatlanság véelmét. Különösen fontos lenne ezen elvek figyelembe vétele az olyan kartelleljárásokban,

amelyekkel kapcsolatban felmerülhet természetes személyek büntetőjogi felelősségre vonása is. Úgy vélik, hogy emiatt a GVH-nak is figyelemmel kellene lennie arra, hogy csak kétséget kizáró, közvetlen bizonyítékok rendelkezésre állása esetén mondjon ki jogsértést.

135. A XIII. rendű eljárás alá vont szintén hivatkozik arra, hogy a versenyjogsértés kétséget kizáró bizonyítása lehet csak az alapja annak, hogy az ahhoz kapcsolódó bűnösséget kétséget kizáróan bizonyítani lehessen, különösen természetes személyek büntetőjogi felelősségét is felvető kartelleljárásokban.

136. A Versenytanács szerint az eljárás alá vontak kifogása alaptalan, az ártatlanság vélelmének sérelme jelen eljárásban nem vethető fel alappal. Amellett, hogy a Versenytanács szerint az ártatlanság vélelméből nem vezethető le olyan követelmény, miszerint kartellügyekben a jogsértés megállapítása csupán közvetlen bizonyíték rendelkezésre állása esetén lenne megállapítható⁶⁸, a jelen ügyben a XIII. rendű eljárás alá vont székhelyén lefoglalt, írásbeli megállapodás formájában egyebekben is közvetlen bizonyíték áll rendelkezésre a jogsértés megtörténte.

IX.3. Eljárás elhúzódása

137. A XIII. rendű eljárás alá vont szerint az eljárás megindítása óta eltelt időre figyelemmel sérült az ügyfél Ket. szerinti, jogszabályban meghatározott határidőben hozott döntéshez való joga, amely különösen arra tekintettel okoz hátrányt az ügyfél számára, hogy az eltelt hosszú idő ellenére a tényállás nem kellő mértékben került feltárára.

138. Tekintettel arra, hogy a Versenytanács az eljárást befejező döntést a jelen ügyben irányadó eljárési szabályok – így a Tpv. 63. §-ának (2), (5) és (6) bekezdései, továbbá 53. §-ának (4) bekezdése és 70. §-ának (4) és (5) bekezdései, valamint a Ket. 33. §-ának (3) bekezdése – megtartásával, az elintézési határidőn belül hozta meg, és az eljárás alá vont sem adta indokát annak, hogy álláspontja szerint konkrétan mely eljárési szabály mely okból sérülhetett, a Versenytanács a kifogást figyelmen kívül hagyja.

139. Megjegyzi a Versenytanács, hogy a bírói gyakorlat szerint a GVH eljárési és döntéshozatali kötelezettsége az eljárési határidő esetleges túllépése esetén sem szűnik meg, mivel törvényi rendelkezés hiányában a hivatalból indított eljárások esetében a határidő túllépésének nincs jogkövetkezménye, az elintézési határidők nem jogvesztőek. A közigazgatási szerv esetleges mulasztása pedig nem lehet ok arra, hogy a jogi normák betartatlanul maradjanak, vagy a jogsértések jogkövetkezményei alól a jogsértők mentesüljenek.⁶⁹

---

⁶⁸ Ezt az értelmezést a bírói gyakorlat is megerősíti, lásd például az 55. számú lábjegyzetben idézett bírósági döntéseket.

⁶⁹ Lásd a Legfelsőbb Bíróság Kf.IV.27.929/1998/4. és a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.280/2008/7. számú ítéleteit.

X. Egyebek

140. A határozat elleni jogorvoslati jogot a Tpv. 83. §-a biztosítja.

141. A GVH hatásköre a Tpv. 45. §-án, illetékessége a Tpv. 46. §-án alapul.

142. A Ket. 110. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerint a keresetlevél benyújtásának a döntés végrehajtására nincs halasztó hatálya, az ügyfél azonban a keresetlevélben a döntés végrehajtásának felfüggesztését kérheti. A végrehajtást a kérelem elbírálásáig a GVH Versenytanácsa nem foganatosíthatja.

143. A bíróságot a határozat kézhezvételétől számított harminc napon belül, figyelemmel a rendelkező részben foglaltakra is, a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557-00000000 számú bírságbevételi számlája javára kell megfizetni függetlenül attól, hogy a határozattal szemben keresetet terjesztenek-e elő. A bírság befizetésekor a közlemény rovatban feltüntetendő a versenyfelügyeleti eljárás száma, a megbírságolt vállalkozás neve, valamint a befizetés jogcíme (versenyfelügyeleti bírság).

144. A Ket. 138. §-ának (1) bekezdése szerint a pénzfizetési kötelezettségének határidőre eleget nem tevő késedelmi pótlékot köteles fizetni. A (3) bekezdés szerint a késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. Ennek ellentételezéseként a Tpv. 83. §-ának (5) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha az eljáró versenytanács határozata jogszabályt sértett és ennek következtében az ügyfélnek igénye keletkezik a bírság visszatérítésére, a visszatérítendő összeg után a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeres összegének megfelelő kamatot is meg kell téríteni.

Budapest, 2011. június 15.

dr. Szántó Tibor s.k.
előadó versenytanács tag

Váczai Nóra s.k.
versenytanács tag

dr. Zlatarov László s.k.
versenytanács tag